

PARS III.

Continens Considerationes de Origine, Instituto, Fine, Habitu Ordinis Canoniorum Regularium, Regula S. AUGUSTINI, Tribus Votis, eorundem ac Spiritus Renovatione.

T 2

PRÆ-

PRÆLOCUTIO.

CUM aliqualis hic labor meus *Canonicos Regulares* potissimum concernat, è re ipsorum atque voto, imò & tui mi *Augustinophile* facturum me existimavi, si *Auctarii* loco *Considerationes* quasdam Ordinis nostri Canonici, quò nil in *Ecclesia sacratius*, *augustiùs nihil* (a) *Originem*, *Institutum*, *Finem*, *Habitus*, *Regulam*, *Tria Vota*, eorundem ac *Spiritus renovationem* explicantes, pari prioribus *methodo*, adderem, idque eo potissimum *fine*, ut inde *debitus Filiorum in Matrem* cresceret amor, *non enim diligitur*, teste *S. P. N.* (b) *quod penitus ignoratur*, eaque scirent, quæ *statùs ac vocationis suæ* essent: hæc enim ignorare, *notam supinæ negligentiae*, minimè tamen olim *impunè ferendæ*, *incurrere est*. *Non tibi deputatur ad culpam*, inquit *idem S. Doctor*, (c) *quod invitus ignoras*, *sed quod negligis querere*, *quod ignoras*.

(a) *Nicolaus Desnos in Epist. ad Lect. Operis sui Parisiis 1674. editi sub titulo Canonicus Sacularis & Regularis.* (b) *Traité, 96.* (c) *de lib. arb. lib. 3. cap. 19.*

CON-

CONSIDERATIO I.

De origine & propagatione Ordinis Canonico-regularium.

Attendite ad petram, unde excisi estis, attendite ad Abraham Patrem vestrum, & ad Saram, quæ peperit vos. *Isa. cap. 51. v. 1.*

PUNCTUM I.

Expende. Locum illum voluptatis, *Paradisum* appellatum, quem ab initio summus cæli terræque arbiter Deus plantaverat, ex mente *S. Augustini*, (a) archetypum fuisse Ecclesiæ, à Christo dein institutæ. Ut verò locus ille, ex quo progrediebatur fluvius, in quatuor capita divisus, plantas habuit nobilissimas, arbores protulit fertilissimas, ita non minùs ex ejusdem *S. Doctoris* sententia: (b) *Paradisus Ecclesiæ habet ligna felicia: ligna habet fructifera, Sanctos. Fructus autem eorum, opera eorum. Lignum vitæ, Sanctum Sanctorum, utique Christum. Quatuor flumina quatuor Evangelia.* An non etiam felicia & fructifera ligna, tot religiosæ à diversis sanctis viris ac fœminis institutæ Congregationes ac familiæ? Quas inter non infimo loco ponendus *Clericalis* noster *Ordo*, quem posterior ætas *Canonicorum Regularium* appellavit, qui incunabula sua non alia quàm Ecclesiæ agnoscit, atque cum ea na-

tus non temerè asseritur, (c) Christo ipso, utpote primo Sacerdote, Pontifice maximo, & Episcopo animarum, (d) lapide angulari ac prima radice: *Inventor siquidem*, inquit noster Hugo à S. Victore, (e) nostri Ordinis missus fuit à claustro summi Abbatis, à sinu videlicet Dei Patris. *Venit in hunc mundum, induit humilitatis habitum, induit vestem carnis: vocavit peccatores ad claustrum perfectæ religionis: collegit Conuentum, constituit numerum duodecim Apostolos & discipulos complures, quasi conversos. Construxit Ecclesiam, per totum orbem terrarum diffusam, proposuit communem vitam secundùm Regulam sub sanctis Apostolis constitutam. Quare R. P. Petrus Forerius* Canonicis Regularibus à se reformatis existimationem vocationis suæ ad hunc Apostolicum Ordinem ingeneraturus, initio Constitutionum suarum, à Deo ipsos vocari, asserit, *sub instituto, formæque vivendi per ipsum è cælis allata, traditæque primò sanctis Apostolis, & postea per S. Augustinum restaurata, culta, propagata.*

PUNCTUM II.

EXpende. Hunc super fundamentum Apostolorum, ipso lapide angulari Christo (f) in Paradiso Ecclesiæ fundatum *Clericalem Ordinem* ab iisdem Apostolis, eorundem Discipulis in diversis per orbem Ecclesiis fuisse dilatatum, à S. Jacobo quidem in Ecclesia Hierosoly-

lymitana, teste S. Clemente Discipulo & Successore D. Petri (g) à S. Marco Evangelista in Alexandrina, à S. Timotheo S. Pauli Discipulo in Smyrnenſi, à S. Ignatio Martyre in Antiochena: eundem porro in Galliam B. Crescente, in Hispaniam S. Saturnino, in Germaniam S. Materno inferentibus, uti & aliis è septuaginta duorum Discipulorum Collegio, dum totum terrarum orbem doctrinæ, à divino suo Magistro haustæ, disseminandi gratiâ peragrarent, cunctis in locis domicilia Clericorum regulariter viventium instituentibus, ut multiplicatus inde Collegiorum tam virorum quàm mulierum numerus innumerabilis propè redditus fuerit. (h)

PUNCTUM III.

EXpende. Apostolicum hunc Clericalem Ordinem injuria temporum, atque ob varias Tyrannorum, Clericos æquè ac alios dogmatibus Christi adhærentes, neci dantium persecutiones, è primo suo nitore ac fervore dejectum, varias subiisse in diversis Ecclesiis à diversis Sanctimonia vitæ claris viris Reformationes. In Gallia in Ecclesia Turonensi à S. Martino: In Italia in Ecclesia Vercellensi à S. Eusebio, in aliis provinciis ab aliis Apostolici fervoris viris; omnium tamen celeberrimam fuisse illam, in Africa à S. Augustino Hipponensium Episcopo factam. Is enim à Valerio Antecessore suo Presbyter ordi-

dinatus, Monasterium Clericorum mox instituens, cum iisdem secundum Regulam à SS. Apostolis constitutam triennio vixit, orando, lectionibus incumbendo, verbum Dei etiam publicè prædicando, hæreticos verbo & scriptis privatim & palam infectando, nec non acerrimè profligando, donec ab eodem Præsule Episcopalis muneris coadjutor suffectus est. Ubi non solum primum *Regularis vitæ* institutum non deseruit, sed & exemplo ac præceptis salubribus auxit. Cùm enim Regulam ex Actis Apostolorum collectam, quàm temporibus primitivæ Ecclesiæ Clerici observare solebant, nimis generalem esse cognosceret, nec præcepta aliqua particularia continere, ipsam præceptis nec non constitutionibus specialibus auxit, quam postea non solum ipse exactè usque ad ultimam vitæ suæ periodum servavit, sed aliis quoque, Clericis ac Canonicis præsertim, quos verbo & exemplo docuit, servandam propoluit, (i) Ut proinde non immeritò à plerisque *Institutor* sacri hujus Ordinis habitus sit, licet nonnisi *Instaurator* fuerit.

P U N C T U M IV.

Expende. *Apostolico-Clericale institutum* ab *Augustino* Regulis illustratum, tam latè ramos suos extendisse, ut non solum illud, sancto Antistite adhuc in vita superstite, in plurimis circumquaque Ecclesiis & Monasteriis Africæ

cæ Regionis, verum etiam in transmarinis partibus propagatum fuerit, (k) S. Gelasio ac aliis ejusdem S. Patris Discipulis operam suam indefessam ac industriam intra & extra patriam conferentibus, ex qua Gelasius cum Quodvult Deo Carthaginensi & Gaudioso Bitinensi Episcopis à Wandalis proscriptus, Romam in Italiam veniens, à Leone I. Romano Pontifice benignè primum exceptus, dein in Patriarchali Ecclesia Lateranensi cum Collegis collocatus, ibi sanctam Regulam ab *Augustino* acceptam excoluit, ad summum Romanæ Sedis clavum post assumptus. Hanc Regulam Canonicumque institutum exinde Hyberniæ intulit harum Gentium Apostolus S. Patritius, & ipse in eadem Lateranensi Ecclesia sub Regulari disciplina educatus. Idipsum & alii fecere viri, qui eandem Regulam aliis Provinciis & Ecclesiis intulerunt, ita quidem, ut P. Nicolao Desnos nostro teste (l) ab *Augustino* usque ad *Ivonem Carnotensem nostrum*, id est, usque ad undecimum seculum nil Concilia, nil Patres ubique frequentius clament, nil antiquius in votis habuerint, quam ut in omnibus majoribus Ecclesiis vita Religiosa & Ordo Canonicus floreret secundum Regulas sanctorum Patrum, quorum semper *Augustinus* antesignanus proponitur, cum ipse omnibus Ecclesie Antistitibus & exemplo & legibus in genere vita vere Canonico praluxerit.

PUNCTUM V.

Expende, post Hipponensem Præsulem *Augustinum Canonici Ordinis* celeberrimum in Galliis restauratorem fuisse & propagatorem *S. Ivonem*, ex Canonico Regulari & Abbate *S. Quintini* Episcopum *Cornutensem*, à *P. Nicolao Desnos* nostro, (m) *Augustinum redivivum*, ob similem fere operam collocatam, appellatum. Hunc imitati plures alii, Monasteria sua, in quibus disciplina Canonica nonnihil imminuta fuerat, aequè ad strictiorem observantiam juxta *Regula Augustiniana* normam reducere adlaborârunt, progressu tam felici, ut Ordo noster dein in plures excreverit Congregationes ceu Colonias, plurima numerans domicilia, atque in iisdem multò plures inquilinos Canonicos Religiosos. In Italia cœpit anno 1400 celebris Congregatio, *Lateranensis* dicta, per eximium Verbi Dei præconem *Bartholomæum Columnam*, socios impigerrimos agentibus *P. Leone de Carate*, & *P. Thadæo de Bagnasco*, ambobus cœli aurei *Papiae* *Canonicis Regularibus*. In Lusitania prodiit anno 1131. Congregatio *Conimbricensis* per *S. Theotonium* primum Priorem *Ecclesiae S. Crucis Conimbricæ*, aliòsque septem religiosissimos viros. In Belgio originem habuit anno 1367. per *M. Gerardum Groot* & *D. Florentinum Radewinum* *Windesemensis* Congregatio. In Lotharin-

gia

gia anno 1621. incunabula sita debet Venerabili Servo Dei Petro Forerio, Abbatia Chaulmoufiana Canonico Regulari, Lotharingae Thaumaturgo, cognominato Patri de Matincour, *Congregatio Salvatoris nostri*. Reformationis *Cancellatensis* Abbatia & Congregationis inde erectae author est Illustrissimus & Reverendissimus Alanus de Solminihac dicti loci Abbas Regularis, dein Episcopus Cadurcensis in Gallia, quam juxta genuinum Dei spiritum esse ipse asserere solebat. Florentissima denique & religiosissima Gallicana Congregatio auspicata fuit anno currentis saeculi vigesimo quarto sub Urbano VIII. Pont. Rom. & Ludovico XIII. Galliarum Rege per Eminentissimum S. R. E. Cardinalem Franciscum de Rupefucaldo, qui 17. die Aprilis dicti anni convocatis duodecim Canonicis Regularibus S. Vincentii Sylvanectensis reformatis unà cum R. P. Carolo Faure eorum Superiore, illos in sua Regali Abbatia ad S. Genovefam instituit ad eandem reformandam, quam triennem postmodum reddidit ac electivam, se ipsum spolians titulo Abbatis, R. P. Carolo in primum Abbatem & Generalem constituto. (u)

PUNCTUM VI.

Expende, Ordinem *Canonicorum Regularium* à Christo Domino & Apostolis plantatum, à SS. *Augustino*, *Patritio*, *Martino*, *Ivone*, aliis-

aliisque viris sanctissimis rigatum, Deo incrementum uberrimum dante, ad instar arboris illius magnæ ac fortis, Regi Babylonæ Nabuchodonosori in somnis objectæ, (o) ramos suos latè per orbem Christianum extendisse: adeo quippe hic sacer cœtus noster excrevit numero Ecclesiarum ac Cœnobiorum, ut solùm Patriarchalium, Metropolitanarum, & Episcopaliū sylabum texendo Abbas Gabriel Pennotus (p) centum quadraginta quatuor numeret, Collegiatis verò & Monasteria mille, idque non levibus conjecturis, sed authenticis testimoniis petitis hinc inde ex tabulariis ejusmodi Ecclesiarum, Chronicis & historicis celebrioribus ac certioris & indubitatæ fidei. Majorem numerum assignat Author *Atrii gloria*, (q) dum Ordinem *Canonicum* bis centum millenas & quingentas olim numerasse Ecclesias asserit. Certè referente Ascanio Tamburino, (r) in Europa extitère Monasteria 4500. atque in sola Italia 700. In Ducatu Bavariæ 22. hodie prostant Victoriarum Collegia, plura olim numerata, quæ modò vel ad alios Religiosos devenerunt, vel illorum redditus alios in fines Romani Pontificis consensu applicati fuerunt. (s) Crevit portò Canonicus iste Ordo & dignitate & sanctitate. Dignitate quidem, ut sex ultra viginti Romanos Pontifices Ecclesiæ suppeditaverit, præter illos, qui Urbanum Primum præcesserunt, qui

om-

omnes Clerici Regulares erant ; quibus adde
innumeram ferè multitudinem Cardinalium ,
Patriarcharum , Archi-Episcoporum , & Episco-
porum , qui pluribus sæculis Ecclesiam sanctif-
simè rexerunt. Sanctitate verò , cùm produ-
xerit maximum Sanctorum Martyrum nume-
rum , qui eandem Ecclesiam sanguine suo purpu-
rârunt ; quater mille & quingentos Confesso-
res in Divorum Apotheosin relatòs , R. P. Joan-
nes de Nigra Valle ex Ordine Præmonstratensi
Bibliothecarius Apostolicus ex Anastasio & Bi-
bliothecâ Romanâ recenset , (t) ingentem quo-
que numerum Doctorum , à quibus contra hæ-
reticorum incurfus propugnata , quorúmque eru-
ditissimis scriptis illustrata fuit. (u) Verissimè
in *Augustino* hîc adimpletum , quod olim Abra-
hamo verè credentium Patri promiserat Deus :
(w) *Faciam te in gentem magnam , & benedi-
cam tibi , & magnificabo nomen tuum , erisque
benedictus.* Eris *Augustinus* , id est , *auctus*.

Documenta.

HÆc sunt incunabula Religionis Matris tuæ,
ô *Religiosè Canonice!* Hi progenitores tui,
prolem te non degenerem proba , sed genuinum
Matris hujus *filium*. Hos imitare , quorum
non sine divini Numinis nutu amplexus es in-
stitutum. Summi beneficii loco habe , à Deo
te non tam ad statum Religiosum , quàm ad
hunc

hunc Apostolico-Clericalem Ordinem, relictis
 tot aliis, multò te melioribus, vocatum fuisse,
 hancque vocationem tuam maximi æstima Ala-
 ni Cadurcensium Episcopi exemplo, qui tanti vo-
 cationem suam ad statum Religiosum faciebat,
 ut eum universis mundi pompis antetulerit. Si
 quando generis ejus nobilitas prædicaretur, di-
 cebat, omnem nobilitatem ac dignitatem suam
 in eo consistere, quòd religiosus esset. Neque
 hæc æstimatio transitoria fuit, quippe quamdiu
 vixit, eam conservavit: ajebat aliquando, se
 per annos viginti duos, quibus in Ordine *Ca-
 nonicorum Regularium* vixisset, nunquam ha-
 buisse cogitationem suæ vocationi contrariam,
 ad eam deserendam opus omnino fore revelatio-
 ne, quod ipsum etiam ferè morti vicinus asse-
 rebat. Non minore eandem amoris affectu pro-
 sequebatur: certè non fuit unquam sponsus,
 qui tam tenerè novam sponsam suam adamare
 visus sit (hanc ipse comparisonem instituebat)
 quam suam ille vocationem adamaret, & tametsi
 amor iste tam vehemens fuerit, ut ipsemet mi-
 rareretur, quod præ illius magnitudine non mo-
 reretur, erat tamen is etiam adèd tener & sua-
 vis, ut instar infantis eandem deperiret, ille
 blanditus vocabulis, amore plenissimis, eous-
 que, ut se continere nequiret, quin *adorandam*
 nominaret: (aa) Tantas etiam ex vita Religio-
 sa degustavit voluptates, ut si nec cælum nec

infernus existerent, non tamen propterea ab amplectendo statu religioso ipse desistere voluisset. (bb) Quare magnus hic asceticos Magister doctrinas quasdam religiosis suis Canonicis Cancellatensibus pro spiritus profectu atque virtutum adeptione tradens, primatum tribuit ingenti æstimationi atque amori suæ vocationis, quem super omnia procurare, atque nihil eorum omittere deberent, quo augeatur; asserere quoque est ausus, credi omninò posse, Religiosum aliàs nulla solida virtute præditum, meris imperfectionibus scatentem, in bono statu nihilominus versari, dummodò magnum suæ vocationis amorem habeat. Amorem etenim istum excitare efficax desiderium, in eadem per Regulæ & Constitutionum observantiam proficiendi, nec non in spiritu instituti sui se perficiendi, faceréque, ut omnes difficultates non difficulter vincantur, quin & tollantur, plurimum namque suam vocationem amanti nihil esse difficile. (cc) Ad hanc vocationis Religiosæ æquam æstimationem, atque pro ea, quæ consequitur, Deo rependendam debitam gratiarum actionem hortatur te *S. Augustinus* (dd) dum ita pateticè loquitur: *Benedicite Dominum, qui statis in domo Domini. Parvumne hoc beneficium, quod stemus in domo Domini? nonne cogitandum, quid hic stamus? quid hic facti fuerimus? ubi jacebamus? quo collecti simus?*
non-

nonne cogitandum est, quia ipse non quarentes
 quaesivit, inventos excitavit, excitatos vocavit,
 vocatos introduxit, in domo sua stare fecit? hac
 qui cogitat, & ingratus est, omnino despici-
 cit se pro amore Domini sui, à quo sibi tanta
 sunt praestita, & quia non habet, quod pro tan-
 tis beneficiis retribuat, calicem Domini accipit,
 & nomen Domini invocat. Hinc apud quosdam
 ferventiores, vocationisque suae religiosae aman-
 tiores viros usu receptum est, in accepti bene-
 ficium memoriam quot annis eum diem, quo re-
 ligiosum amplexi sunt institutum, cultu ma-
 gis festivo, vacando precibus longioribus aliis-
 que piis exercitiis traducere, praemittendo etiam
 pridianum jejunium, aut aliam corporis affli-
 ctationem. Ita apud *Canonicos Regulares Con-
 gregationis Salvatoris nostri* per P. Petrum Fo-
 rerium erectae *festae Purificatae*, & ab Angelo sa-
 lutatae *Virginis* majori cultu celebrantur, eò
 quòd primi è Patribus illis, die Purificationis
 anno 1623. Religiosum amictum induerint, &
 anno insequenti, festo Annuntiationis Mariae,
 solemniter se Deo Sacramento adstrinxerint. *Can-
 onici Regulares Religiosissimae Congregatio-
 nis nostrae Gallicanae* ex Decreto Capituli seu
 Generalis Parisiis in Abbatia Regali S. Geneve-
 fae 27. Septembris anno 1659. habiti, quotan-
 nis die 22. Januarii Festum S. Vincentii Marty-
 ris sub ritu duplici, ut vocant, secundae classis
 age.

agere iubentur, eò quod sub *Hujus* primum Syl-
vanecti, móxque Parisiis S. Genovefæ auspiciis
ac veluti Patrociniis Reformata illa per Congre-
gatio sumperit exordium, Cujus Congrega-
tionis Statuta volunt, cap. 3. ut sui Canonici dies
Vocationis & Professionis speciali devotione
transigere conentur, & anniversaria festiuitate
recolere. Hæc meliora exempla & tu æmula-
re atque constans in arrepto semel vitæ Cano-
nicæ proposito ac loco ad vitæ ultimam perio-
dum persevera. Hæc Religiosa familia sit re-
quies tua, hic locus sit habitatio tua in sæcu-
lum sæculi, quoniam elegisti ea. Multos enim
fefellit mutatio loci & statûs, qui animi sui per-
turbationem & inquietudinem hoc modo eva-
dere cogitârunt, sed spe sua delusi sunt, eun-
dem hominem, qui â nemine magis, quàm à
se ipso læditur, ubique circumferentes. Diffi-
cile est, ut alio in loco laudabiliter vivat, qui
se & sua vitia secum portat: Sequentur autem
illa te, Seneca teste, quocunque perveneris, li-
cèt vastum trajeceris mare, licèt terræ urbés-
que recedant. Verissimè Horatius in Satyris

*Terras non animum mutant
Qui trans mare currunt.*

Magnas duntaxat parit distractiones, ac curiosi-
tatem alit locorum mutatio, novis quoque lo-
corum habitaculis & hominum societatibus cre-
brius

brivis assuescere, devotioni mentis & quieti non parum officit. Cum stabilis in uno loco permanentia, præter quod gravioris & constantioris animi signum sit, profectum spiritualemente magno opere adjuvet.

Id magis adhuc dolendum, inveniri quosdam, qui averſi à prima vocatione, in qua permanendum esse Apostolus monet, (ee) ad alium ordinem, quasi perfectiorem aspirant, cumque mores mutare deberent, hanc mutationem differunt, donec sint in alio loco, ad quem nunquam perveniunt. Somnia vigilantium ista sunt, & subtilissima diaboli tentatio, laqueum tendentis nostræ perfectioni, cum desideria in nobis excitat magnarum rerum alio loco, & in alia vocatione agendarum: spiritum enim occupant, & mentem distrahunt, ne rei attendatur, quæ præ manibus habetur, & quæ ad proprium munus pertinet. Maximopere hallucinatur, qui statu vitæ jam prudenter electo locum aptiorem Deo serviendi in alio vitæ genere vel etiam loco sibi fingit & quærit, in suo siquidem munere explendo segnis, nihil agit, ubi est, dum multa & magna molitur, ubi non est. *Mutet vitam, qui vult accipere vitam, ex sententia Africani Præsulis Augustini. (ff)*

(a) in Psal. 47. & de Civ. lib. 13. c. 21. (b) in Ps. 39.
(c) Ioan. Bedel. in vita Pet. Forer. l. I. c. 15. Leonardus
Castenet in vita Alani l. 1. c. 9. Leo Rhedunensis Carme-

ita in studio Sapient. univers. edito anno 1657. fol. mihi
 97. (d) P. Paulus Beurier noster in speculo Christiana
 Religionis Parisiis 1672. impresso. (e) lib. 4. de clauetro
 anima cap. ult. (f) ita loquitur Abbas Gabriel Penno-
 tus noster in Proæmio hist. trip. lib. 2. (g) Verba refe-
 runtur in cap. Dilect. c. 1. q. 12. (h) Ioan. Bapt. Mele-
 garius in inst. Can. Reg. fol. 11. & seq. (i) Ascan. Tam-
 bur. de jure Abbat. tom. 2. dist. 24. q. 4. n. 2. Est com-
 munis sententia Doctorum Ordinis nostri, Pennoti, Me-
 legarii, Trulli, Petri à S. Trudone, Cornelii Bartholo-
 mai, (k) S. Possid. in vita S. Aug. c. 11. (l) lib. 3. c. 35.
 (m) loc. cit. c. 34. (n) Paulus Beurier in brevi Chronolo-
 gia fol. mihi 136. Numerat Congregatio Gallicana, per
 illud regnum latè propagata, ultra centum & aliquot
 domicilia, quorum aliqua insignes Abbatia, Præpositura,
 ac Prioratus existunt, qua omnia unius capituli, Præpo-
 siti scilicet Generalis, qui Triennialis ac modò Reueren-
 dissimus & Amplissimus D. Paulus Beurier est, vir pietate
 ac libris editis insignis, jussis obtemperant. Nostrum
 S. Crucis Augustanum Collegium licèt de gremio & mem-
 brum religiosissima hujus Congregationis non sit, omnium
 tamen sacrificiorum, jejuniorum, ac aliorum bonorum
 operum, qua ab ejusdem Congregationis Canonicis Regu-
 laribus peragi Deus concesserit, particeps reddidit Re-
 verendiss. & Illustriss. Dominus Franciscus Blanchart
 Abbas Regalis Ecclesiæ S. Genovefæ Parisiis, nec non
 totius Congregationis Præpositus Generalis, datis publi-
 cis sub 28. Dec. An. 1670. exaratis litteris cujus An. 1675.
 die 7. Febr. de functi anima in pace aternùm quiescat! (o)
 Dan. c. 4. (p) l. 2 hist. trip. per tot. (q) fol. 62. (r) to. 2.
 de lure Abb. dist. 24. (s) Ex hoc bino & vigesimo nume-
 ro sunt undecim Reuerendissimi Mitrati Præsules ac qua-
 tuor Archidiaconi, nec non unus Cathedralis Ecclesiæ
 scilicet Chiemensis, summus Præpositus, in Imperialici-

*vitae nostrae Augustanae duo reperiuntur Ordinis nostri Collegia, quorum uni ad S. Crucem nomen, cujus Reverendissimus Praesul usum Mitrae ac Pedis Pastoralis habet, quodve ob Hostiam Miraculosam, sanguinea carnis specie visibilem, continuisque miraculis coruscantem, celeberrimum. Alterum D. Megalo Martyri Georgio sacrum est, ubi & Zona, sive cingulum militare aservatur, quo usum fuisse sanctum hunc Martyrem constans est traditio, probatque pius usus fidelium, maxime foeminarum in partu de vita periculantium, quibus dolores leniuntur, felixque partus redditur, si eodem praecingantur. (t) Leonard. Castenet lib. I. *vita Alani.* (u) *Integrum opus de Scriptores ex Ordine Canonicorum Regularium conscripsit Author hujus opusculi sub titulo Bibliographia Canonico-Augustiniana, in quo ultra mille recensentur Scriptores, appositis eorum libris ac e-logiis: adservatur penes ipsum adhuc manuscriptum.* (w) *Gen. cap. 12. (aa) lib. I. c. 2. vita Alani, (bb) ibidem cap. II. (dd) in Psal. 135 apud Ioan. Bapt. Mascul, in Ponder. Conc. in D. August. fol. mihi 606. col. I. (ee) 2. Cor. 7. (ff) Serm. I. de Temp.**

CONSIDERATIO II.

De Spiritu, Fine, ac Functionibus Canonicorum Regularium.

Obsecro vos, ut dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis. *Ad Ephes. cap. 4. v. 1. & 2.*

PUNCTUM I.

Expende 1. Sicut ex mente Gentium Doctoris, (a) in uno corpore multa quidem membra existunt, non eundem tamen, sed diversum actum,

actum, id est, exercitium & functionem habent, ita in Ecclesia à Christo fundata, ceu in mystico quodam corpore, inveniri, ceu membra, plures religiosos cœtus, ac diversos ordines, non habentes eundem particularem à sanctis suis Fundatoribus præfixum finem, non easdem sed diversas planè functiones. Alii enim sibi soli, cœlestiumque rerum contemplationi vacant, quidam se totos proximo impendunt, alii infirmis inserviunt, nonnulli terrâ marique in bello pugnant, quidam dum sibi invigilant, proximi salutem non negligunt, has tamen singulares functiones tendere ad eundem scopum, respiceréque finem universalem, qui est perfectio vitæ Christianæ, servitium ac cultus divinus. Aliqui pro fine particulari habent paupertatem, alii silentium, quidam contemplationem, nonnulli mortificationem, quidam denique divini Verbi prædicationem ac juventutis in litteris quâ sacratoribus quâ humanioribus instructionem, non quod solis illis attendant, sed quod peculiari studio suis propriis finibus invigilent, ut eos assequantur. 2. Ecclesiam esse *Reginam* illam, quam Reginus Psaltes describens, (b) *Varietate*, id est, ut S. Bernardus explicat, (c) *multis & dissimilibus Religiosis Ordinibus circumdatam*, asserit. 3. Ecclesiam esse *vestitum illum aureum*, de quo idem Propheta, & *Tunicam Josephi polymitam*, [d] id est, pulcherrima

varietate distinctam, at *Unam*, unitate scilicet charitatis, *variā* verò, operationum multifaria divisione. Et meritò, cùm enim fieri nequeat, ut una Religio ac una vivendi norma omnibus accommodetur: ob varias hominum complexiones & propensiones, necessum fuit, plures Religiones ac Spiritus Sancti instinctu institui, ut per earum alumnos universa Ecclesia per varia ministeria juvetur, cedítque hæc Religiosorum Ordinum varietas ad majorem Ecclesiæ tum decorem tum fortitudinem.

P U N C T U M II.

Expende. Ordinis *Canonicorum Regularium* fines magis generales, aliisque Religiosis Ordinibus communes. 1. Ut hunc statum amplexi, certa evadant pericula salutis, quæ secum affert status sæcularis. 2. Ut sint securi de sua salute & vita æterna assequenda, juxta præscriptas Regulas suas vivendo. 3. Ut satisficiant Deo pro peccatis in sæculo commissis, *nulla enim satisfactio adequari potest*, Angelico Doctore teste, (*e*) *Pœnitentiæ Religiosorum, qui se & sua ex integro Deo dant*. 4. Ut similem Christo Domino ac ejus discipulis vivendi modum teneant, servando ejusdem consilia præcipua ac perfectiora. 5. Ut in Religione sanctiùs perfectiùsque Deum colendo & amando, plura bona opera accumulent, ac post mortem majorem gloriam in cœlo acquirant. 6. Ut per

votorum & Regulæ observationem propriæ perfectioni insistant, eamque hoc modo adipiscantur.

PUNCTUM III.

Expende. Ordinis *Canonicorum Regularium* rationem constitutivam & distinctivam seu finem præcipuum ac directum exprimi à S. P. *Augustino* (f) dum suos Clericos duas res professos asserit, *sanctitatem* scilicet & *Clericatum*, Sanctitatem quidem interiùs ad se, Clericatum verò, id est, animarum curam propter populum. Similia ferè habet Petrus Blesensis, verius Petrus Comestor noster, dum (g) mysticè exponendo unctiones, quæ fiunt in consecratione Ecclesiæ, *Canonicos Regulares* ita alloquitur: *Duodenariam unctionem vestram* possumus intelligere *imitationem Apostolicam*, quam proposuistis vobis, alii enim *Cœnobitæ*, quos *Monachos* vocamus, ne alter alterius onere premeretur, singularem quisque sui custodiam elegerunt, inde est, quod nec baptizare, nec aliis predicare, nec pœnitentias eis injungere licet. Vos autem *imitatores Apostolorum*, ac multitudinis, quorum est *cor unum & anima una*, vobis & aliis *providere potestis, & debetis*; hæc sunt elementa *Religionis vestræ*, quibus *initialem Canonicum* imbui oportet.

PUNCTUM IV.

EXpende. Primarias quasdam Regularium Canonorum functiones. 1. Est, ut aris assistentes incruentum sacrificium, quod S. Francisco Salesio est (h) *exercitiorum spiritualium sol, centrum Christianæ Religionis, cor ipsius devotionis, anima pietatis, denique ineffabile mysterium, quod ipsammet divinae charitatis abyssum comprehendit, eâ qua par est, reverentiâ, devotione ac munditiâ mentis offerant. Quis enim adeo impius erit, verba sunt S. Augustini* (i) *qui lutosis manibus sanctissimum Sacramentum tractare presumat? Si erubescimus ac timeamus Eucharistiam sordidis manibus tangere, plus debemus timere ipsam Eucharistiam intus in anima polluta suscipere.* 2. est: Ut Sacramenta, puta Baptismi, Pœnitentiæ, Eucharistiæ, extremæ Unctionis, diligenti cura hominibus, tanquam dispensatores fideles, administrent. *Laborent, ex mente ejusdem S. Patris nostri* (k) *ædificantes omnes, qui in Ecclesia prædicant verbum Dei, ministri Sacramentorum Dei.* 3. est, ut rudiores ac ignaros fidei Christianæ elementa, Christi Domini exemplo, edoceant. *De me ipso testis sum, inquit S. Legislatores noster, (l) aliter atque aliter me moneri, cum ante me catechizandum video eruditum, inertem, civem, peregrinum, divitem, pauperem, privatum, honoratum, in potestate aliqua constitutum, illius*
aut

aut illius gentis hominem illius aut illius a-
 tatis aut sexus, ex hac aut illa secta, ex hoc
 aut illo vulgari errore venientem, ac pro di-
 versitate motus mei sermo ipse, & procedit, &
 progreditur, & finitur. Et quia cum eadem om-
 nibus debeatur charitas, non eadem est omnibus
 adhibenda medicina, ipsa autem charitas alios
 parturit, cum aliis informatur, alios curat edi-
 ficare, alios contremiscit offendere, ad alios se
 inclinat, ad alios se erigit, aliis blanda, aliis
 severa, nulla inimica, omnibus major. 4. est:
 Ut Verbum Dei è cathedra explicent. Prædi-
 cate, hortatur Africanus Præsul noster, (m)
 veritatem, annuntiate Christum paganis, Eccle-
 siam hæreticis, omnibus salutem. 5. est, ut au-
 res, peccata sua in homologeteriis confitenti-
 bus, præbeant, peccatorésque ad agenda pœ-
 nitentiam, morúmque conversionem sedulò hor-
 tentur, atque eorum animas sacro absolutionis
 lavacro emundent. Rogamus vos, inquit S.P.N.
 (n) ne in vacuum gratiam Dei recipiatis: fa-
 cite ministerium vestrum fructuosum. Dei agri-
 cultura estis, extrinsecus accipite plantatorem
 atque rigatorem, intrinsecus vero incrementum
 dantem. Corripiendi sunt inquieti, pusillanimes
 consolandi, infirmi suscipiendi, contradicentes
 arguendi. Sacerdotis siquidem est, eodem te-
 ste, (o) in pace populum admonere, quid debeat
 agere: populi est in humilitate audire, qua mo-
 net Sacerdos,

U 5

PUN-

PUNCTUM V.

Expende. Post actiones, animarum curam spectantes, potissimam *Canonicorum Regularium* functionem esse, Deum in terra hymnis & canticis publicis, beatorum instar in cœlis, die noctûque stasis temporum intervallis in sacro odæo sive Choro laudare. Insinuare id videtur *S. Augustinus* illis in *Regula*, (p) verbis: *Orationibus instate horis & temporibus constantis*. Haud dubiè non privatis domi tantùm, sed publicis in Ecclesia, neque solummodò simplici & æquali sed modulata, atque ut olim apud *Afros* & in *Alexandrina Ecclesia*, ita nunc quoque apud pleròsque, choro destinatos ordines, recepto more, ad *Cantum Choralem* sive *Gregorianum*, ut vocant, inflexa voce. Subjungit enim: *Et nolite cantare, nisi quod legitis esse cantandum, quod autem non ita scriptum est, ut cantetur, non cantetur*. Et alibi ait: (q) *eum vacat à lectionibus, disputationibus, concionibus, nihil meliùs aut sanctiùs fieri, quàm psallere in Ecclesiis*. Et jure quidem: expedit enim, ut alternis horis, modò populis erudendis, modò Deo, divinisque laudibus intendatur. Videre id est in *Apostolis*, *Therapeutis*, cæterisque sanctæ Ecclesiæ *Doctoribus*, qui modò sese prædicationibus profundebant, modò ad sacram psalterii melodiam, *Angelorum choris* immixti sese prudentissimè colligebant. Est

verò

verò psalmodia juxta eundem S. Doctorem, (r) primum incipientibus elementum, proficientibus incrementum, perfectis stabile firmamentum, opus Angelorum, exercitium cœlestium, spirituale thymiana. Loquens verò de Canticis: *Delitia spiritus nostri sunt*, inquit (s) *divina cantica, ubi & fletus sine gaudio non est*. Et (r) *Canticum res est hilaritatis, ac si diligenter consideraremus, res est amoris: cantare verò juxta eundem, (u) amantis est*. Vox hujus cantoris feror est sancti amoris. Porro hymnorum notionem describens idem S. P. N. (w) *Hymni, ait, sunt cantus continentes laudem Dei. Si sit laus, & non sit Dei, non est hymnus. Si sit laus Dei, & non cantetur, non est hymnus. Oportet, ut si sit hymnus, habeat hæc tria, & laudem, & Dei, & Canticum*. Angelicum certè est chori officium, quo Deus à nobis die noctûque laudatur. *Angelorum militia est*, Ambrosio (aa) *semper esse in Dei laudibus, non enim cessant clamare quotidie, una voce dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus*, Teste S. Hieronymo (bb) *Quod faciunt Angeli in cœlis, hoc Clerici faciunt in terris*. Quid ergò beatiùs atque feliciùs quàm Angelorum choros in terris imitari? O verè admirandi Magistri sapiens institutum, exclamat cantus Ecclesiastici amantissimus Augustinus, (cc) *ut simul cantare videamur, & quod ad utilitatem anima pertinet, doceamur!*

Do-

Documenta.

O Religioſe Canonice, en ſpiritum, quo imbutus eſſe debes: *devotionem exemplarem* illum appellavit Alanus noſter, [dd] En actiones tuas, à te in domo religioſa exercendas, quas non malè quis *charitatem obſequioſam* cum eodem Alano indigetaverit. Ut verò devotio hæc exemplaris Chori functiones potiſſimùm reſpicit, ita vel maximè te diſcere oportet, quæ inter cantandum & pſallendum in ſacro odæo obſervanda. Apophtegma fuit Eminentiffimi S. R. E. Cardinalis Franciſci Rupifucaldii, *Proprium Canonici Regularis eſſe, choro die noctûque intereſſe*, haud dubiè non otioſè ibi ſedendo, aut ſtando, vel etiam confabulando, ſed Deum totis viribus mente ac voce laudando in hymnis & Canticis. Chorus enim, ſi locum ſpectemus, ab orando *Oratorium* dicitur: Si functiones inibi peragendas attendamus, *Chorus*, juxta S. P. N. [ee] *conſenſus eſt cantantium, non quaſi avium voce, ſed humana ratione*, nam ut ſcribit idem S. Doctor, [ff] *& meruli & pſittaci & corvi & pica & hujusmodi volucres, ſæpè ab hominibus docentur ſonare, quod neſciunt. ſcienter autem cantare, natura hominis divina voluntate conceſſum eſt.*

Duo autem ſunt, quæ ſcienter nos cantare faciunt, *interna ſcilicet mentis attentio, & exter-*

ter-

terna corporis compositio, cum enim Psalmodia nihil sit aliud, quam oratio modulata, ea requiritur ad eam attentio, quæ ad orationem vocalem simplicem, ut scilicet illud volvatur mente, quod voce profertur, juxta id D. Pauli, [gg] *orabo spiritu, orabo & mente*, id est, non tantum aurâ in pectus inspiratâ & expiratâ, verba in ore formata effundendo, sed etiam corde & mentis sensu rem cantatam percipiendo. Nos, inquit S. P. N. [hh] *qui in Ecclesia divina eloquia cantare didicimus, simul etiam instare debemus, ut quod consona voce cantavimus, sereno etiam corde nosse ac videre debeamus*. Idque eo fine, ut sanctus amor Dei in corde cantantis succendatur. Hoc igne accensus erat Alanus de Solminihac, dum in choro tanto cum fervore caneret, ut ex inflammato ipsius vultu gaudium, quod in corde suo gerebat, notaretur, atque si solum aspiceretur, judicari facile posset, interiùs eum planè ardere. Delitiæ ipsius erant, interesse divino officio, quod decantare, uti ipse asserbat, esset cœlestem gloriam anticipare, idque prævenire, quod nos æternum facturos cum Beatis, in Deo collaudando solum occupatis, speramus. Et quia ex Hugone nostro de S. Victore [ii] sciebat, *Orationem perfectam non esse, quam meditatio non prævenit*, ad hanc actionem se parabat consideratione divinarum
per-

perfectionum, modicæque illius reverentiæ, quam ejus Majestati creaturæ exhibent. [kk]

Externus verò corporis habitus ad leges modestiæ & pietatis ita compositus esse debet, ut quisvis intuens facile judicare valeat, psallentem esse interiùs verè attentum & devotum, Alani ad instar, cujus tanta erat in sacro odæo modestia, ut omnibus admirationi esset, & indevotissimis etiam aliquem pietatis sensum instillaret. R. P. Innocentium Keferloher Decanum Dieffensem die 22. Octobris anno 1652. sanctissimè defunctum, in choro existentem si quis vidit, *Angelum* ipsum dixisset. Præter hanc modestiam, oculi præcipuè in sacro odæo sunt frændandi, ne licentiosè hinc inde vagentur. De impudico aspectu hîc taceo, quamvis interdum luxuria non tantùm prata, sed etiam Ecclesias perambulet. Absit tamen, ut homo religiosus vel Ecclesiasticus, impudici oculi jactu vel nutu se in loco sanctitatis commaculet, quod S. Hieronymus valdè in Sabiniano fuit execratus. *Paveo*, inquit [ll] & horresco, *ponens tibi ante oculos opus tuum, stabas in choro psallentium, & impudicis nutibus loquebaris, prò nefas! non possum ultra progredi.* Abstinentium etiam à risu, mussitatione, & non necessaria locutione, uti etiam à sibilo, tussi, screatu, & quocunque sonu ac strepitu, qui aliorum devotionem interturbare possit. Fortè ty-

rones

rones quosdam sub officio divino risisse conspici-
catus Alanus noster, gratius sibi futurum fuisse
affirmavit, si pugione transfossus fuisset, quàm
ut ridentes aspiceret, nec enim hanc sui offen-
sam tam gravem futuram; imaginari sibi se non
posse, qui in loco tam verendo aliquis absque
dementia nota ridere queat. [mm]

Ad hanc externam devotionem quoque per-
tinet exacta cæremoniarum, ut genuflexionum,
inclinationum observatio. Ad hæc tria etiam
quoad *vocem* in choro est attendendum. 1. Ut
sit fortis & excitata, non segnis ac somnolenta.
Ex sententia S. P. N. [nn] *qui cantat laudem,*
non solum laudat, sed hilariter laudat. In vo-
ciferatione psallere jubet vates Regius [oo] qua-
re non sufficit aliquid pigra voce sonare, vel
rauca de nare aliquid murmurare, vociferari
oportet & vires omnes tam corporis quàm ani-
mæ in Dei laudem impendere. 2. Ut debito
modo sit tarda, distinctèque verba omnia pro-
ferens. Maledicta lingua dolosa, quæ diligit
verba precipitationis. 3. Ut sit concors. *Si in*
choro cantamus, verba sunt ejusdem S. P. N.
[pp] *concorditer cantemus.* Sit & gravis, hoc
est, non levis, non affectata, cum blanditie
modulata, ita tamen ut caveatur in cantando
rusticitas, ac quævis alia confusio & dissonan-
tia. *Cantus sit plenus,* inquit S. Bernardus [qq]
*gravitate, nec lasciviam resonet, nec rusticitate-
tem.*

tem. Sic suavis, ut non sit levis, sic mulceat aures, ut moveat corda. Nonnemo Chorales observantias sequentibus complexus est versibus

*Cum Domino psallis, psallendo sequentia serves:
Mens sit sublimis, pes junctus, visus in imo,
Erige cor sursum, profer bene, percipe sensum,
Dum licet, in medio fac pausam, nec trahere
finem,*

*Et non posterior versus prius incipiatur,
Donec anterior cantando perficiatur.*

Porro cum præter cantum Gregorianum in Ecclesiis nostris pro majori divini cultus apparatus cantus ad numeros musicos redactus permittatur, *sapienter enim, ex sententia Africani Præfulis [rr] exerceri potest à sapientibus Musica, adhibeanturque tam organa, quæ follibus inflantur, quàm alia instrumenta musica, vitanda in iisdem omnis levitas, corporis, histriionum instar, agilitas, ac vanæ gloriæ aucupandæ cupido. Cave, ait Doctor mellifluus, [ss] ne sicut delectaris altitudine vocis, delecteris elatione mentis, non querit Deus vocis lenitatem, sed cordis puritatem. Monet prudenter Cereemoniale Romanum ad usum Congregationis Gallicanæ nostræ anno 1659. editum, [tt] curandum, ut sonus organi sit gravis & devotus, ac minimè ludicrus ac prophanus, & ne cum eo proferatur cantus, qui ad officium, quod agitur,*

non

non spectet. V.P. Albertus de Altissimis noster, qui, ut erat artis pulsandi organa peritissimus, ita eum exercere in Ecclesia nostra S. Bartholomæi Vicentina iustus, ad postremum vitæ annum impigrè ac magna animi devotione munus impositum peregit, indignum se reputans, qui officio, nonnisi ab Angelicis phonaicis præstando, fungeretur. Inflammatus verò totus fuit, uti refert vitæ illius scriptor R.D. Paulus Æmilii Saracenus noster, (uu) dum organa pulsaret, maximè quando sub SS. Missæ Sacrificio ad hymnum Angelicum illud sonare debebat, ubi cum ipsis cœlestium genitorum Choris Christi ortum mortalibus annuntiare sibi videbatur. Quod ipsum sanctissima Natalis Dei hominis nocte faciebat, dum ob mentis oculos Servatorem nostrum in præsepio jacentem ponens, eundem cum pastoribus adorans, jubilosum illud *Gloria in excelsis* cum Angelis concineret.

Cæterùm cum instituti *Canonicorum Regularium* ratio postulet, ut aliis divinas laudes in choro decantantibus, alii in agros ad promovendam proximi salutem excurrant, è pulpitis contra vitia decertent, Sacramenta fidelibus administrent, verbo, *curam animarum* exerçant, adeo Ordini *Canonico - Augustiniano* annexam, ut sine illa subsistere non possit, teste P. Francisco Bordonio Minorita, (a 3.) *spiritu Elia* seu charitate obsequiosa, id est, amore & zelo salu-

lutis animarum, te ô Religiose Canonice repletum, atque ea doctrina instructum esse oportet, quâ dignè muneri tuo satisfacere, onusque pastoralis officii, ipsis Angelorum humeris formidandum, ferre possis. *Intelligent Pastores*, inquit S. P. N. (b 3.) *ad eorum officium pertinere doctrinam. Quo modo enim, eodem teste, (c 3.) quis docebit, vel qualiter pastor esse poterit, si pane vita gregem sibi commissum pascere ignoret? Non erubescat discere nesciens, quod ignorat, nec sciens tardus sit docere, quod novit. Divinas Scripturas lege, monet S. Hieronymus (d 3.) imo de manibus tuis sacra lectio nunquam deponatur: Discce, quod doceas, obtine eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sis exhortari in doctrina sana, & contradicentes arguere. Lectioni sacræ ac studio litterarum junge meditationem. Hæc siquidem ex sententia Doctoris nostri (e 3.) parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio commendat orationem. Meditatione assidua homo ad cogitationem sanam illuminatur: in compunctionem ex consideratione malorum suorum ducitur, & occulto, sed magno cordis dolore tangitur. Nec desit vita exemplaris & virtuosa facile probatum habetur, & suadetur, si à magistro fieri videatur: Parùm enim est verbis agere, & exemplis agendum est, verba sunt S. Prasulis Africani. (f 3.)*

Plu-

Plura de officio Concionatorum, Confessorum docebunt te Ludovici Abelii Sacerdos Christianus & ipsius Medulla Theologica, S. Francisci Salesii Regula, Pauli Beurier nostri speculum Christianæ Religionis & ipsius compendium Rhetoricæ Christianæ, Hieronymi à Hirnhaim Sermo S. Norberti enucleatus. Lege etiam S. P. N. epistolam 148. scriptam ad Valerium de officio pastorali, quam propè finem hujus libelli adjectam invenies. Quia verò nihil ita Religiosum decet, quàm eo spiritu duci, quo suus sanctus *Legislator* imbutus fuit, omnem conatum adhibe, ut spiritus *Augustini*, id est, *lenitatis & mansuetudinis* in te vigeat. *Si quis Spiritum Christi*, scribit ad Romanos (g 3.) D. Paulus, addo ego: *Augustini, non habet, non est ejus. Canonicus Regularis es, spiritum*, huic tuo ordini proprium, atque in dissertatione per P. Claudium Molinetum nostrum conscripta, expressum, possidere stude per frequentia ad Deum suspiticia ac ferventes preces. Paradigma sit,

Excita Domine in anima mea spiritum, quo tibi Beatus *Augustinus* & alii Sancti *Canonici Regulares* servierunt, ut eodem & ego repletus, studeam amare, quod amârunt, & opere exercere quod docuerunt!

Hanc dissertationem bono tuo in calce operis hujus positam reperies.

(a) Rom. c. 12. v. 4. (b) Psal. 44. (c) Apolog. ad Guil. Abb. col. 2. (d) Gen. c. 37. (e) Quodlib. 3. art. 3. (f) Serm. 1. de com. vit. Cler. (g) Serm. 36. de Dedic. Eccles. cujusdam Ord. Canon. in Bb. PP. recensione Ioan. Busai. (h) in Phil. p. I. cap. 14. (i) Serm. 244. de temp. (k) in Psal. 126. (l) lib. de cate. rud. c. 15. (m) in Ps. 55. (n) Serm. 39. ex add. per Sirmondum. (o) Serm. 166. de Temp. (p) cap. 2. (q) Epist. 19. cap. 18. apud Antonium Carraciolum Cler. Reg. p. I. Synopsis veter. Religios. fol. mihi ss. (r) in prologo super Psal. 10. 8. (s) in Psal. 144. (t) Serm. 2. de divers. (u) Serm. 256. de temp. (vv) in Psal. 72. (aa) Ep. 82. (bb) in Psal. 155. (cc) in prologo Psal. post medium. (dd) vita lib. I. c. 10. (ee) in Psal. 149. (ff) in Psal. 18. (gg) I. Cor. 4. (hh) in Psal. 149. (ii) tract. de orat. (kk) lib. I. c. 10. (ll) Ep. 48. (mm) lib. I. c. 10. vita. (nn) in Psal. 72. (oo) Psal. 32. (pp) in Psal. 149. (qq) Epist. 312. (rr) lib. 4. de doct. Christ. c. 7. (ss) med. c. 11. (tt) pari. I. c. 11. a. 8. author hujus caeremonialis est P. Bernardus Cagnet Can. Reg. Congreg. Gallicana. (uu) lib. I. vita c. 10. (a 3.) tract. de profess. c. 1. n. 151. (b 3.) Epist. 59. ad Paulin. resp. ad 4. quast. (c 3.) Serm. 38. de temp. (d 3.) Epist. ad Neptianum (e 3.) lib. de spirit. & an. c. 50. (f 3.) quast. vet. & nov. test. quast. 49. & in Psal. 119. (g 3.) c. 8.

CONSIDERATIO III.

De Regula S. Augustini & ejus observatione.

Quicumque hanc Regulam secuti fuerint, pax super illos & misericordia. ad Gal. 6. v. 16.

PUNCTUM I.

EXpende. S. Augustinum jam senio confectum, clericis suis, quibuscum in domo Episcopali

li communi mensa, communique victu secundum normam à sanctis Apostolis constitutam, atque à Divo Luca in horum actis conscriptam, Regulas quasdam, quarum initium: *Hæc sunt, quæ ut observetis in monasterio constituti*, ex divinis litteris depromptas, servandas tradidisse, quas deinde triginta alii Religiosi ordines tenendas, non sine divini Numinis nutu, cæloque approbante, acceperunt. Cogitanti enim Sancto illi Tankelsenium hæreticorum Mastigi Magdeburgensiumq; Præsuli Norberto, qualem à se recens erecto Præmonstratensium cœtui *Regulam*, vivendi que modum præscriberet, adstitisse fertur *D. Augustinus*, librum ipsi porrigens, atque in hæc verba astatus. *Ecce habes Regulam, quam ego conscripsi, sub qua, si bene militaverint Confratres tui, filii mei, adstabunt securi in extremi judicii horrore.* (a) Cùm visendam se præbuisset Cælorum Regina septem illis Florentinis civibus, sacri fervorum B. Mariæ Ordinis primipilis, una manu atrii coloris vestem, altera *S. Augustini* leges tenuit, dedique iisdem, has ut vivendo moribus exprimerent, illam, ut dolorum suorum, quibus hujus Marianæ familiæ alumni præ reliquis devotissimi sunt, piè ac dolenter memores essent. (b) Christus ipse præter constitutiones, quas *S. Birgitta*, è regio Suecorum sanguine oriunda, utriusque sexus sodalibus præscripserat, eos Re-

gulam quoque *S. Augustini* sequi, atque sub eadem illas à Romano Pontifice, suo in terris Vicario, approbari præcepit.

PUNCTUM II.

Expende. Leges à *S. Augustino* conscriptas, clericisque ac sanctimonialibus quibus germana illius soror *Perpetua* nomine, præerat, datas, *Regulam* ac *Speculum Clericorum* vocari, *Regulam* quidem ex mente Hugonis nostri de *S. Victore*, (c) *Quod rectè regant, vel quod rectè doceant*. Ex sententia *P. Joannis Trulli* nostri, (d) *Regula* Norma appellatur, quasi mensuram regens, quâ linea diriguntur. *Speculum* verò dici, quia in illis, juxta eundem Hugonem, (e) *tanquam in speculo inspicere possumus, quales sumus, sive pulchri, sive fædi, sive justî, sive injusti, utrùm quisque nostrum regulariter vivat, utrùm proficiat, utrùm Deo placeat, an displiceat*. Unde illa *Joannis Trulli*, (f) apposita *Regula Augustiniana* descriptio, quod sit lex & præscripta forma, quæ humanas actiones in debitum finem beatitudinis cœlestis ducit: & præterea mensura ac exemplar æternæ, naturalisque legis posita, atque in Dei cultu exercendo maximè occupata. Unde fortassis hoc fuit præsignificatum, quando *B. Monica* longè ante conversionem, filium suum *Augustinum* stantem vidit, non in horto humive, aut per gulâ aliquâ, sed super *Regula* lignea, quasi dem-

mon-

monstraretur, eum sacris mysteriis Catholicorum initiatum, Religiosæ ac sanctioris vitæ *Regulam* aliis esse daturum.

P U N C T U M III.

Expende. *Regulæ Augustiniana*, quæ per antonomasiam *Canonica* à pluribus Conciliis appellatur, varia Elogia; Nam comprimis non tam ab *Augustini* sapientissimo ingenio excogitatam, quam distante divino Numine conscriptam esse, clarè satis Christi Domini verba ad S. Birgittam insinuare videntur, dum eam ita erudit. (g) *Omnes Regule, quas amici mei incoperunt, & ipsi personaliter tenuerunt, & servaverunt, aliósque omnes efficaciter docuerunt, & porrexerunt, non fuerunt dictata & composita ab illorum intellectu & humanâ sapientiâ, sed aspiratione ejusdem Spiritus Sancti.* Eugenius Papa IV. in Bulla, quâ *Canonicos Regulares Ecclesiæ Lateranensi* restituit, *Regulam S. Augustini Divinam* appellat, ad vivum Apostolicæ vitæ exemplar conformatam & compositam. Joannes Trullus noster, (h) *methodum, universis animæ morbis curandis utilissimam*, vocat. Joannes la Paige Canonicus Præmonstratensis, (i) *Lucidum totius Angelicæ & Apostolicæ perfectionis speculum* nominat. Abbas Gabriel Pennotus noster, (k) *imaginem, ex qua Christiana religiositas atque urbana civilitas exactissima refulget*, appellat. R. P. Cornelius Lancilotus

Eremita Augustinianus S. P. N. regulam debitam
 laudibus extollens : „Hæc, inquit (1) est pri-
 „ma & princeps illa regula, quæ dilapsam Apo-
 „stolicæ communionis observantiam, in Eccle-
 „siam postliminio revocavit. Hæc modum per-
 „fectè Deo vivendi docet : hæc eadem ex in-
 „tima medulla Apostolicæ perfectionis desum-
 „pta, auxilio fuit deinceps S. Benedicto, atque
 „cæteris Religiosorum authoribus, qui non
 „paucæ ex *D. Augustini* Regula in suas leges
 transtulere, estque hæc eadem vivendi norma
 „visa omnibus cum modesta & religiosa, tum
 „percommoda & observatu facilis, quando
 „nec nimis arcta suis præcipit, neque rursus
 „nimis laxa permittit. „ Matthæus Boslus Ve-
 ronensis ex Congregatione Lateranensi Regularis
 Canonicus (m) alia inter encomia Regulae
S. Augustini, ita sentit : *Hæc ad se venientibus*
portum tutissimum aperit, & iter in cælum di-
rectissimum struit, nihil alligans, nihil præcipiens,
nihil vetans non prorsus rectè atque sanctissimè.
Nec eadem mollior, nec horridior, sed planè sin-
gulis congruens, ab Discipulorum Christi exem-
plo, vitæque detracta, mediocritatem illam te-
neus, quæ inter nimium & parvum posita jure
laudatur. Contemplationi deserviens, actionem
nec deserens, & quod legis est proprium, non di-
sputans, sed breviter sanè præcipiens, admonens-
que quod quisque sequatur, quod agat, quæ in

Patres veneratione, charitate in fratres, mansuetudine in subditos, quomodo vestibus, quomodo cibis, quo cultu, quo ritu, quo ordine singulis vel fruendum vel utendum sit rebus.

PUNCTUM IV.

EXpende 1. Finem S. Augustino in conscribendo Regulas præfixum fuisse exactam integramque illarum observantiam, juxta illud Deuteronomii (n) *Implete universa, quæ scripta sunt legis hujus, quia non incassum præcepta sunt vobis, sed ut singuli in eis viverent.* Indicant hoc verba S. Legislatoris nostri (o) scribentis. *Hæc sunt, quæ ut observetis, præcipimus in monasterio constituti.* Et, (p) *ut cuncta ista observentur, & siquid minus servatum fuerit, non negligenter prætereatur, sed ut emendandum, corrigendumque curetur.* Nec non, (q) *Donet Dominus, ut observetis hæc omnia.* Scriptæ sunt etenim Regulæ, ut eas calleamus, atque juxta illas depravatos mores nostros componamus, corrigamus, neutiquam eas temerè ac pro libitu transgredientes, cum minima earum violatio, si non offensam, displicentiam certè Deo creet. 2. *Augustinianam Regulam* observare volenti indagandum minimè esse, mortalisne an venialis noxæ reus sit judicandus ille, qui hanc majoris vel illam minoris momenti Regulam infringit, omnia enim ibi magna cunctanda, ubi de adeptione virtutum & animæ salute

lute agitur: Neque unquam quispiam in via religiosa profectum capiet, qui non æquè peccata levia ut gravia, imperfectiones ut delicta vitaverit. *Quæ enim parva esse videntur debita, ex mente S. Ephrem: (r) non afferunt exiguum aut qualecûnque detrimentum.* Minimorum neglectu florentissimos etiam Religiosos cœtus relaxari assererat sapientissimus æquè ac Religiosissimus Alanus de Solminihac, atque modicas regularum infractiones evitendis illis sufficere, minimarum observationem esse unicum remedium ad fervorem conservandum, nec Religionem aliquam aliter nisi hac ratione subsistere posse. (s)

Documenta.

A Ge sis, ò *Religiose Canonice!* ausculta præcepta magistri tui: *liber* sunt, ut in eo legas, quæ ad salutem tibi, atque in illo mediteris die ac nocte: nunquam recedat is è memoria tua, nunquam è manu. *Speculum* sunt, ut in eo vultum nativitatis tuæ, id est, intentiones ac opera tua intuearis, an ad amissum illorum facta. *Speculum hoc*, inquit S. Pater tuus (t) *non habet splendorem mendacem: habet splendorem non adulantem, nullius personam amantem. Formosus es, formosum te videas. Fœdus es, fœdum te ibi videas: sed cùm fœdus accesseris ad speculum, ad te redi. Non fallis te speculum, tu te noli fallere. Indica de te,*

contristare de tua fœditate, ut cùm abieris, & discesseris tristis, fœdus, correctus, possis redire formosus. Formositas hæc ex integra & exacta regularum tuarum observatione procedit. Custodi legem, monet Siracides (u) atque consilium, & erit vita anima tua. Parùm enim prodest scire Regulam aut leges, & negligere easdem, vel vitam tuam juxta eas in componere, cùm solummodò factores, non auditores tantùm legis justi sint apud illum, qui Sol justitiæ appellatur, (w) atque is plagis multis sit afficiendus, qui Domini sui voluntatis conscius, eandem minimè implet. Quod Moyses de præceptis divinis in decalago contentis populo quondam electo dixerat, (aa) id ò Religiose Canonice, de Regulæ tuæ præceptis, & loci statutis, ceu Augustiniana Regula interpretibus, dictum putata. Discite ea, & opere implete. Hujus te geminatum à regularum observatione deductum nomen *Canonicus Regularis* admonet. Religiosi quoque nominis notio, quod Deo religatum sonat, eadem calcaria addat. Sint tibi cum pientissimo illo Garsensis Collegii in Bavaria Regulari Canonico P. Joachimo Endrys hæc tria charissima, Regula, Rosarium B. Mariæ, & Thomæ Kempensis de imitatione Christi libellus, crucem ferre docens. (bb) Uti enim in cruce salus, ita quoque secundùm leges vivere, ex ipsius Ethnici Philosophi sententia: (cc) est ipsa

ipſa ſalus, neque enim alia ratione vitam diligere poteris, & dies videre bonos, niſi Regularum & Conſtitutionum tuarum ſis diligens obſervator. *Regula Auguſtiniana* præcepta vitalia ſunt, quia veram vitam religioſis obſervatoribus conferunt. Neque tibi perſuadeas, te vel in decretorio illo die coram divino tribunali, juxta *S. Legislatoris* tui datam Præmonſtratenſium Patriarchæ *D. Norberto* fidem, ſecurè adſtiturum, aut mercede olim in cælo donandum eſſe, quod ſub *Regula S. Auguſtini* vixeris, niſi illius præſcripta integrè ſervaveris. Quod ſi verò per oblivionem aut aliam cauſam aliquid neglexeris, aut quidpiam aliud tibi deeſſe videris, de præterito dole, de futuro cave: atque ut debitum tibi dimittatur, Deum ex corde roga, appendendus es enim olim in ſtatera *Regulæ* tuæ, vide ſis, ne minùs habens inveniaris! O quantum tunc æſtimabitur regularis obſervantia, quæ, ut verbis *S. Bernardi* utar: *tam ſecuros, imò glorioſos faciet, in illo ſingulari fragore, in illo tremendo examine meritorum, in illo tanto discrimine judiciorum. Ubi alius quicumque juſtus vix erit ſecurus.* Huic exactæ Conſtitutionum ac *Regulæ* obſervationi, uti in vivis ſtudioſiſſimus fuit noſter *S. Joannes Cænobii Bridlingtonienſis* in Anglia Prior, ne minimam quidem transgreſſus, ita & moriens eandem ſuis Canonicis Regularibus efflictim

com-

commendavit, atque ipse ultimùm decumbens, cum mortem sibi imminere cœlitùs didicisset, nihilominus de *Consilio Medici*, ex præscripto Regulæ nostræ jubentis, (c 3.) *illud fieri sine murmure, quod faciendum est pro salute* [scilicet corporali] pharmacum sumpsit.

Disce 2. cum *S. Legislator* Regulas non negligenter præteriri, sed neglectores emendari corrigive velit, quam culpam harum infractores incurrant? Verùm quidem est, vi voti obedientiæ *Religiosum Canonicum* vel quemvis alium hujus *Regula professum* non teneri observare Regulam, licet vi voti hujus Prælati suo, secundùm Regulam quidpiam præcipienti morem gerere teneatur, sed eam aliquo modo etiam obligate, nemo prudens dubitare potest, cum à consilio regulam distingui perspicuum sit. Obligat proinde *Regula S. Augustini*, uti & *Statuta particularia* locorum aut Congregationum, sub nulla quidem culpa per se, ne quidem sub veniali, [nisi hoc exprimat, vel in materia votorum, aut aliarum legum, sive divinarum sive humanarum transgressio contingat] sed sub sola pœna; quod satis colligitur ex præfatione Constitutionum Canonorum Regularium Gallicanæ Congregationis, in quâ hæc ponuntur verba. *Ne tamen ex his legibus nostris periculum conscientie pusillorum procreetur, & ut tranquillitati ac paci animarum consulatur, decla-*

ramus, nullas constitutiones nostras ad culpam obligare, sed tantum ad pœnam, nisi quod in eis continetur, aliunde praeceptum esset lege naturali, divina vel Ecclesiastica, vel mandato Superioris, aut prohibitum ratione scandali aut contemptus. Similia habent Statuta Congregationis Lateranensis, [dd] ubi verba hæc bene pensanda: Nullus ex contemptu illas [Regulas & Constitutiones] transgrediatur, quia tunc, non solum pœna temporali, sed culpa & pœna spirituali, secundum communem sententiam Doctorum, obnoxius censeretur. Nostri Collegii S. Crucis Augustani Statuta à Paulo V. Romano Pontifice approbata, ita definiunt. Porro hæc Constitutiones, transgressores suos non obligant ad culpam, sed ad temporalem duntaxat Superioris discreti arbitrii pœnam infligendam, vel in Regula vel Statutis expressam, nisi hujusmodi transgressio rei ex natura prohibita, vel propter negligentiam, libidinem, inobedientiam, vel contemptum culpabilis redderetur, & quanto minus prædicta obligant ad culpam, tantò districtius præfidentes infligere debent transgressoribus pœnam. [ee] Solum ergò perfectionis detrimentum incurrit, qui Regulam vel Statuta sine contemptu violat, neque enim sub ulla alia obligatione Regula, vel à D. Augustino præscripta, vel à nobis suscepta est. Verum hoc non obstante, quod Regula S. Augustini nullum sub cul-

culpa etiam veniali per se obliget, potest tamen
ejus transgressio interdum esse peccaminosa,
non venialiter tantum, sed etiam mortaliter:
non solum quando *Regula* formaliter contem-
nitur, sed etiam quando Religiosus ita negli-
gens est in regularium observantiarum custodia,
& in transgressione illarum assiduus, ut eas pa-
rum curare, & parvi aestimare videatur, qui
contemptus vocari solet *interpretativus*. Cer-
te Religioso non tantum per venialium pecca-
torum fugam, sed aliarum quoque Regularum
ac Constitutionum exactam observantiam quo-
tidie ad perfectionem, ex communi Doctorum
sententia, sub peccati mortalis reatu, contem-
dendum est, & qui hæc media notabiliter negli-
git, etiam perfectionem Religiosam, ad cujus
assercutionem, ceu finem, illa ordinantur, pa-
rum curare convincitur. *Non sunt contemnen-
da, quasi parva sint, sine quibus majora stare
non possunt*, inquit S. Hieronymus. Unde ve-
rissima est illa Dionysii Carthusiani sententia,
ac digna quæ integra hic ponatur: *Quamvis*,
inquit, [ff] *multa contineantur in regulis & sta-
tutis religiosorum, ad qua non tenentur de ne-
cessitate præcepti, ita quod statim mortaliter pec-
cent, quando in aliquo eorum fuerunt negligentes,
ut est observatio silentii, surgere alacriter
ad matutinas, otiositates vitare, inutiliter hinc
inde discurrere, atque similia, veruntamen con-*
sue-

suetudo excedendi, seu assiduitas delinquendi in istis, & non curare, nec emendare, non potest excusari à mortali peccato. Propterea Religiosi, in quibus parva aut nulla est rigoris ac discipline observantia, qui carnaliter vivunt, & mundanis vanitatibus pleni sunt, otiositati & loquacitati vacantes, in innumerabilia prorsus incidunt vitia, non venialia solùm, sed & mortalia quoque. Imò tota vita eorum est quasi quoddam peccatum continuum, quia & ipsa bona, quae agere videntur, tam negligenter, irreverenter & tepidè, tam inordinate ac indebitè agunt, ut magis sint offensiva Dei, quàm honorativa. Hæc & plura Dionysius. Quibus addo monitum à Christo Domino S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis inter viginti alia datum, tanquàm æquè tibi dictum: *Æstimabis tuam Regulam & Constitutiones ejus simul cum votis, quantum me æstimas.* [gg] B. Joannes Ostrowicanus noster, quem Beatorum Martyrum albo unà cum aliis 18. diversorum Ordinum viris, Gorcomiensibus dictis; die 24. Novembris anno 1675. Clemens X. Rom. Pontifex solemnè ritu adscripsit, Canonicum se Regularem S. Augustini, membrumque Windefemensis Congregationis esse considerans, nihil magis cordi habuit, quàm ut Regulam sancti sui Legislatoris statutaque suæ Congregationis exactissimè observaret, seipsum hujusmodi verbis, quæ calcaris loco ipsi erant affatus. Qui

Re-

Regularis audiam, si non mores Regula, quam sum professus, conformes habeam? Martyrium subiit priori sæculo die 9. Julii anno septuagesimo secundo, Briela in Hollandia à Geussis Calvinistis post plura tormenta laqueo tandem è trabe suspensus. (hh)

Quare & tu frequenter Regulas tuas perleges, & hoc modo perpendes: considerando verba ac sensum illarum: intendendo cognoscere, in quibus defeceris, & examinando, qua ratione in observatione illarum te habueris, eliciendo actum contritionis cum proposito emendationis. Externam quoque aliquam assumes pœnitentiam propter Regularum transgressionem vel publicè, petendo eam à superiori, vel privatim in tuo cubiculo. Denique perfectam earundem observantiam postulabis à Deo per merita sanguinis Christi & B. Mariæ Virginis ac S. P. Augustini. Idea sit

Accepta sit tibi Domine, quæsumus, vitæ nostræ totius ad tuum obsequium oblatio, ut tuâ gratiâ largiente per intercessionem Sanctæ Genitricis Mariæ & S. Augustini, per exactam Regulæ nostræ, observationem in illius inveniamur formâ, in quo tecum est nostra substantia.

(a) Surius tom. 3, 6. Junii. (b) P. Maria August. Romer. in servit. mar. l. 1. c. 6. (c) in Com. Reg. S. Aug. (d) lib. 4. de Can. in prælud. com. Regula nostræ, (e) loc. cit.

cit. (f) loc. cit. (g) lib. 7. Revel. c. 20. (h) loc. cit. (i) Bib. Pram. lib. 2. sect. 3. (k) lib. 2. Hist. trip. c. 12. n. 8. (l) lib. 2. vitæ S. Aug. c. 15. (m) orat. de laud. S. Aug. (n) c. 32. (o) cap. I. Reg. (p) c. 8. (q) cap. 10. (r) adhort. I. ad Nov. (s) lib. I. c. II. vita. (t) Serm. 237. de temp. (u) Proverb. c. 3. (vv) Malach. c. 4. (aa) Deut. 6. 5. (bb) pientissimè obiit P. Ioachimus die 10. Maj. 1676. (cc) 5. Pol. c. 9. (c 3.) (dd) part. I. cap. 2. (ee) cap. 12. (ff) de Refor. Clausf. art. 6. (gg) P. Nic. Lanc. S. I. to. 2. opus. 26. fol. mihi 876. (hh) Ex vita ejus Lovanii 1675. impressa c. 3.

CONSIDERATIO IV.

De Canonicorum Regularium Vestibus.

Omni tempore sint vestimenta tua candida. *Ecles.* cap. 9. v. 8.

PUNCTUM I.

Expende. *Canonicorum Regularium*, cultui divino, functionibus Ecclesiasticis, ac curæ animarum speciali vocatione sua destinatorum, diversas vestes, mysticum sensum variasque morales doctrinas continentes. Primas obtinet vestis illa *linea*, Clericorum, sive in sortem Domini assumptorum, propria, quam in solemnium votorum nuncupatione accipiunt, atque temerè nunquam, utpote *externum professionis sue internæ signum*, deponunt, éstque eorum *habitus essentialis*. (a) Vestis hæc non humana inventionem excogitata, sed Deo institutore re-

per-

perta fuit: ea olim in veteri lege cohonestabantur Levitæ, Sacerdotes & ipse Aaron. (b) In nova verò præter Christum summum Legislatorem nostrum, cujus *inconsultilis tunica*, ex gravissimorum Doctorum sententia (c) *linea* erat, desuper contexta per totum: illa tanquam vero Apostolico habitu usi fuerunt Apostoli, qua de re Machometus in Alcorano, referente Nicolao Lyrano, Apostolos nuncupavit *Viros dealbatos*. Hos imitati in Alexandrina Ecclesia S. Marcus Evangelista, & S. Athanasius, in Hipponensi S. Augustinus, tunicas albas ex lino confectas deportare consueverunt, laudabili sanè & nunquam interrupta consuetudine, hodièdum omnibus Episcopis, Archi-Episcopis, uti legitimis Apostolorum Successoribus, S. R. E. Cardinalibus, atque ipso Romano Pontifice, Christi vices in terris gerente, ejusmodi vestem *lineam*, in sacris saltem, & dum divinis intersunt officiis, deferentibus, quæ juxta diversas Regionem varias quoque sortitur appellationes.

I. Dicitur *substantivè* & sine addito *Linea*, quia ex lino contexitur. 2. *Adjectivè Tunica Linea*. Nemo ait S. P. N. (d) *des tunicam lineam, nisi in communi, qualem decenter ferre potest Presbyter aut Diaconus*. 3. Appellatur apud Baronium, [e] Ephod. *Hec linea sancta vestis & Sacerdotalis, quâ filii Aaron, qui omnes erant Sacerdotes, in divinis officiis indui consueverant,*

uti scribit Joannes Buschius noster [f] Ephod. nuncupatur, quæ verus jam est omnium Canonico-
 rum Regularium habitus. 4. Nominatur sub-
 tile linea vestis exteriora Canonicis Regularibus
 Congregationis Windeslemensis. 5. *Camisia
 Romana* à Benedicto XII. in constitutionibus Ca-
 nonicorum Regularium. 6. *Superpelliceum* vul-
 gò *Cotta*, Mentionem illius facit præter Odo-
 nem Parisiensem antiquum Scriptorem, Step-
 hanus noster Episcopus Tornacensis scribens [g] se
 ad eum, Albinum Cardinalem putat, dono mite-
 re *Superpelliceum novum candidum & talare*.
 Differt superpelliceum à *Canisia Romana*, quòd
 hæc manicas habeat strictas, illud latiores &
 ampliores. 7. *Sarrociium* vocabulo apud nos
 Germanos, Bavaros præsertim, Suevos, Au-
 striacos & his vicinas Provincias usitatissimo,
 quo indicatur usuale & domesticum *lineum* in-
 dumentum, ad latus apertum, & nonnisi uno
 palmo infimè clausum sine manicis 8. Tan-
 dem vocatur *Rocchettum*, sive ut doctè ex va-
 riis linguis hoc vocabulum explicat P. Nicolaus
 Desnos [h] *linum spectabile, vestisque linea spe-
 ciosa*. Forma eadem est cum *Canisia Romana*,
 pertingitque usque ad genua. Utuntur illo in
 sacris, in Ecclesia & in supplicationibus, aliis-
 que actibus publicis Romanus Pontifex, Pur-
 purati Patres, Archi-Episcopi, Episcopi, qui-
 dam Canonici Metropolitanæ, ut Salisburgenses
 in

in Germania Superiore, & Canonici Regulares passim in omnibus orbis provinciis. Quibusdam, uti Canonis Lateranensibus, Gallicanis, & Windelemensibus est usuale, quod intra & extra domum deferunt. Superest aliud lineum Canoniorum Regularium indumentum, quod signum potius lineæ tunicæ, quàm tunica vocari potest. Linteolum pensile, id est, ab humetis dependens usque ad genua: nominatur in quodam diplomate Apostolico anni 1487. Canonis Regularibus Hospitii S. Bernardi Trecentis directo. *Panda linea, parvum collaretum lineum.* Pennotus noster [i] *fasciam, hastam lineam* appellat. Assumitur hæc fascia linea si ve parvum sarocium propter commoditatem, itinerantium præfertim.

PUNCTUM II.

Expende. Alterum vestium *Canoniorum Regularium* genus, *Togam talarem ex lana* ad talos usque propendentem, quàm sub tunica linea gerunt. Nigram aliqui deferunt, uti Patres Congregationis Salvatoris nostri in Lotharingia Roncavallenses & alii in Hispania. Canonici ad S. Crucem, & ad S. Georgium Augustæ Vindelicorum, Wettenhusani & alii in Suevia: Pollingenses, Bernriedenses in Bavaria: Seccovientes & alii in Styria, Carinthia &c. Creutzlingenses in Helvetia. Toga nigra apud S. Augustinum in Epistola ad Ecliciam *Humi-*

litatis vestimentum est: apud D. Hieronymum *memoriale mortis*: apud Tertullianum *insigne poenitentia*: apud Origenem *Pelles Salomonis*, quæ Dei tabernaculum aperiunt: apud D. Ambrosium *Color filiorum militantis Ecclesia*, ex pulvere suorum certaminum undique nigrore confecta: utrumque verò simul, tunica linea, Rochettum illud sit, sive Sarrocium, sive superpelliceum, & toga, *necessitatem fidei, atque bonorum operum* apud Cyrillum Alexandrinum nobis prædicant, toga namque coloris atrii cum lino candido nos docet fidem in intellectu nostro abditam, bonorum operum luce aperiendam esse. [k]

Albi coloris toga alii vestiri solent, uti qui in Congregationibus Lateranensi, Gallicana, Conimbricensi, Windesemensi, S. Salvatoris Bononiensi, & extra illas, qui in Bavaria, Austria, Tyroli in privatis degunt Collegiis Canonici Regulares, quibus adde S. Crucis & S. Georgii Augustano-Vindelicos, nec non S. Michaëlis ad Insulas Wegenses in Imperiali Civitate Ulmensi, & alios nonnullos, qui licet omnes sub veste linea toga utantur *nigri* coloris domo morantes, in Ecclesia tamen, dum divinis intersunt officiis ac Processionibus, *albâ* vestiuntur *tunicâ*, gloriam ac gaudium, juxta Petrum Gluniacensem; designante. [l] Coloris hujus usus uti est antiquissimus, ita fuit familiarissimus

simus cum veteribus Romanis ac Christianis in
Egypto & Africa, tum antiquioribus Clericis,
qui post datam Ecclesiæ pacem vixerunt. *Al-*
bum quoque in vestibus apud Clericos colorem
ostendit multiplex autoritas, S. Hilarii, S. A-
thanasii Mediolanensis Archi-Episcopi, qui vi-
xit anno Christi 872. Honorii Augustodiensis,
B. Petri Damiani & aliorum, quorum verba fi-
deliter refert P. Nicolaus Desnos noster. [m]
Certè S. *Augustino* vestem, quam subtus *lineam*
deferbat, ejusdem formæ ac coloris cum car-
teris Clericis Africanis fuisse, manifestum est ex
Epistola 248. ad Religiosam Virginem Sapidam,
quæ cum propriis manibus contuisset tunicam
pro Diacono Carthaginensis Ecclesiæ suo fratre,
& hic diem extremum obiisset, priusquam illam
tunicam induere potuisset, illa eandem dono
miserat *Augustino*, enixè eum rogans, ut illam
pro defuncto fratre induere dignaretur. Qua-
propter is multis gratiis actis, spondet in Epi-
stola scripta ad eam, se in memoriam illius san-
cti Diaconi ejusmodi vestem delaturum. At
verò candidum colorem in mure positum fuisse
apud Clericos Africanos, ex verbis Tertul-
liani colligitur. [n]

P U N C T U M III.

Expende. Tertium genus vestium *Regularium*
Canonicorum esse *Cappas Chorales*, quas ab
Omnium Sanctorum festo usque ad Pascha de-
ferre

ferre oportet. Conficiuntur hæc *cappa* cum ex pellibus griseis murium ponticorum sive variorum cum caudis ad imum dependentibus in margine, tum ex pellibus ovium nigrarum. Quæ omnia suis non carent mysteriis. Siquidem videntur commemorare pervetustum Adæ peccatum, quo commisso ipse primus humani generis protoparens à suo opifice vestitus fuit pelliceis. Quin imò in memoriam revocant agni illius immaculati Christi mansuetudinem, qui ut tantùm deleret hominis facinus, ex liberrima & piissima erga nos bonitate & misericordia, pœnis ac afflictionibus obnoxiam hominis naturam suscepit, atque eandem hilari animo in ara crucis suo Patri pro mundi sceleribus obtulit. Alii uti Windesemensis Congregationis Canonici & Diessentes in Superiori Bavaria, vestiti *linea* superinducunt *mantelum nigrum*, ex hujus coloris panno vel pellibus, quod *Almutiam* appellant, quod olim super caput & humeros, deinde super humeros tantùm, postea super unam scapulam gestabant: hodie super brachium sinistrum Canonici Regulares Congregationis Gallicanæ deferunt. Quidam, ut iidem Canonici, nec non Congregationis Salvatoris nostri in Lotharingia, & S. Mariæ Cancellatenfis in Diœcesi Petragoricensi, ac supra laudati Religiosissimi Patres Canonici Regulares Diessenses, in Ecclesia ab Omnium Sanctorum fe-

festo die usque ad Paschales ferias utuntur Cap-
pâ, quæ totum corpus circumvestit, conflatúr-
que ex lacerna seu pallio longo, sformare terram
attingente, cui in superiori parte alluitur, vel
superimponitur caputium, vel etiam almutia
pelliculis suffulta, vel solummodò lanæ, imò
uti apud Diessenses, venerandæ antiquitatis ob-
servantissimos, omnino pellicea. Denique caput
obtegunt *birreto*, quod olim rotundum erat in
signum perfectionis, quam corona seu figura
sphærica designat, sensim autem & sine sensu
rotundum in quadrum sive cruciatum, & à ca-
pite in angulos quatuor altiùs assurgens evasit
ab hinc annis centum & quod excedit, uti ex
variis picturis colligitur.

PUNCTUM IV.

EXpende. *Canonicos Regulares* præter debitam
capitis tonsuram in summo vertice illius *co-*
ronam gerere, quæ est *Clericorum insigne*, quâ
indicatur, ad partem sortis ministerii divini,
cui servire regnare est, eos pertinere. *Coro-*
na quippe *Regale decus*, significat juxta illud
D. Petri (o) *Vos estis genus electum, regale Sa-*
cerdotium. Propter quod, scribente nostro Hu-
gone de S. Vict. (p) *coma capitis Clerico in mo-*
dum coronæ tondetur: & ipsa capitis summitas de-
super nudatur, & relevatur, ut per hoc detur
intelligi, quod ad regiam in Christo potestatem as-
sumitur, & quod inter ipsum & Deum deinceps

velamen esse non debeat, quo minus revelata facie & pura mente Domini sui gloriam contempletur. Tonsura autem Ecclesiastica usus à Nazareis eodem Hugone teste (q) exurtus esse putatur: qui prius crine servato, denique ob vitam continentiam caput radebant, & capillos in igne sacrificii ponebant. Hinc usus ab Apostolis introductus est: ut qui divinis cultibus mancipati Deo consecrantur quasi Nazarei, id est, Sancti, crine posito inveniantur: sicut ad Ezechielem c. 5, dicitur: Tu fili hominis sume tibi gladium acutum: & duc super caput tuum & barbam. Hoc etiam in novo testamento Nazareos illos Priscillam & Aquilam in actibus Apostolorum c. 18. primum fecisse legimus. Paulum quoque Apostolum & quosdam discipulorum Christi, qui in huiusmodi cultu imitandi extiterunt: scilicet, ut hoc signo vitia in corde & opere pullulantia praecidende doceantur. Hanc adeò magni fecere prisca Patres, ut per clericalem coronam jurarent. Per eam, adjurat Hieronymus (r) S. Augustinum. Dominum meum Alipium & Patrem meum Evodiam, ut nomine meo salutes, precor coronam tuam. Et S. Augustinus scribens Proculejano Donatistae (s) honorant nos, ait, vestri, honorant nos nostri. Per coronam nostram nos adjurant vestri, per coronam vestram vos adjurant nostri.

Do-

Documenta.

Disce ô Religiose Canonice. I. Sacrum Religionis tuæ habitum, quem sancti Patres nostri ad innocentia vel humilitatis indicium abrenuntiantes saculo ferre sanxerunt, (r) ea, qua par est, reverentia prosequi, ceu pignus quoddam æternæ beatitudinis ac vestem nuptialem; quâ indutus ad cœlestis agni nuptias sine difficultate introducaris. Ad labora B. Joannis Ostrowicani Neo-Martyris nostri exemplo, qui ad virtutis studium alliciebatur, quoties Religiosas tuas vestes aspiciebat, vitâ & moribus coram Deo & hominibus illud exprimere, quod sacra tua indumenta significant. *Vestimenta siquidem Religiosa*, magno Augustino teste (u) sine bonis operibus non solum remedium habere non potuerunt, sed etiam justum iudicium Dei sustinebunt. Idem sentit Joannes Rusbrochius noster, ob excellentissimam sapientiam alter Dionysius appellatus, scribens, (v) qui hodie monasticum ferunt habitum, & virtutibus contrarium agunt vitam, iis probro & dedecori fieri ipsum habitum sanctum, idque non modò in hac temporaria, sed etiam futura vita.

Est verò tunica linea, Ordinis tui insigne, sive Rochetti, superpellicei, sive sarrocii figuram habeat, Puritatis & Innocentia symbolum, atque D. Augustino, Castitatis imago. Linum,
in-

inquit (aa) *sine carnis voluptate de terra procreatur, ideo Castitatis imaginem preferre videtur.* Ut verò linum, Plinio teste, semper injuria fit meliùs, perbellè significatur, *Canonicos Regulares Linca* veste admoneri, ad quæque contemptibilia & dura pro Christo perpetiendâ, ipsiusque gloriam patientia & sui mortificatione esse procurandam, quod aptè indicat *linum*, donec enim ad optatum candorem & splendorem perveniat, non leves injurias patitur; evelli enim solet, sicari, macerari fluvio, iterum sicari, tundi malleo stupario, decorticari, scindi spatâ lignea, pecti ferreis hamis, neri, in filo poliri, illidi crebrò, in filice texti. Quæ omnia morali & mystica expositione pro Concione ad Canonicos Regulares S. Genovefæ Parisiis habita Stephanus noster Tornacensis Episcopus explicavit, festo die ejusdem S. Genovefæ, quam in gratiam piorum Canonicorum & cæterorum Clericorum integram, curiosorum tamen palato forsan inconditam, à P. Desnos (bb) positam, in fine libri hujus reperies.

Hoc ipsum non minùs piè quàm eleganter ad mores exposuit Alexander de Turre ex Canonico Regulari Lateranensi Episcopus Sithienfis (cc) cujus verba annuero paucis immutatis. *Linum*, inquit, *ex terra nascitur, satùmque prius in gramen pullulat, mox ut flore lasciverit, vellitur, aquâ immersum maceratur,*

ex.

exsecratum mox frangitur, & quoquo versum
 perdomatur, inde peccatur, atque netur, neque
 videtur prius, quam ferventi mordacique lixi-
 vio inde purgatum sit, effectumque candidum te-
 xitur, ut vestes inde consuantur, quas induti
 ante faciem Domini preces allegemus. Hac om-
 nia Sacerdotalibus diis diligenter inspicienda sunt.
 Huiusmodi segetis herba probatioris castigatioris-
 que vite scanam quandam pingere videntur. Si-
 quidem nos è terra geniti, luxuriare ineptiis sta-
 tim incipimus, magistrà igitur disciplinà avel-
 lendi à terra sumus & spiritualis vite studiis ad-
 dicendi. Et paucis interjectis lineis: ab intem-
 perata itaque cupiditate abstracti lacrymarum
 aqua statim sumus macerandi: anima enim jux-
 ta Richardum Pampolitem, qua in amaritudine
 esse noverit, in gaudio illius non miscebitur alie-
 nus. Hac est perfecta progressio pœnitentis, cum
 nec unum scelus relinquitur, quod salubriter la-
 crymarum undis non puniatur. Contritionis pro-
 fluvio aspersi ad Sacerdotalem solem mox sumus
 exponendi, laboribus inde perperam factorum pœ-
 nitentia domandi; inde per omnes conscientie
 scrupulos quàm diligentissimè peccandi, ut ita for-
 des excutiantur omnes, nihilque relinquatur,
 quod in filo vite producendo possit officere: quod
 quidem filum longa bonorum operum continuatio-
 ne nondum est, mordacique subtrade lixivio deal-
 bandum, ut eluto jam tetra illo colore, quem à
 ter-

ter-

terrena contraximus origine candidissimum nobis amiculum contexamus, & eo integrè & nitidè custodito, Clericos, qui verè sint per sortem electi, profiteamur de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Et post pauca: Clericus igitur linea veste utitur, & ab omni inquinamento segregetur. Inter ceteras autem linei succi proprietates, eas esse tradidit Plinius, oculorum aciem per acutam efficere, ac cerebri melancholiam lenire & mitigare. Quorum alterum intellectum scientiâ collustratum, aliud Providentia munus in Prasulibus maximè oportunum innunt. Non satis enim est Prasulem, omni scientiarum genere præluce, nisi etiam prudentia opibus suis, in administrandis functionibus calear.

Porro ex Cassiani mente apud P. Desnos nostrum (dd) lineo habitu significatur, Clericos ab omni sæculari conversatione mortificatos ac mortuos esse, cum mortuorum corpora lineis involvi soleant. Nec doctrinâ caret, quod hæc linea Canonorum Regularium vestis stricta sit, strictasque habeat manicas. Unam tradit V. Beda (ec) Hæc linea vestis, inquit, manus & brachia stringere debet, ne quid nisi utile faciant, pectus ne quid inane cogitet, ventrem ne delicias ultra modum appetendo, gulosus fiat, subjecta ventri membra ne lasciviant: alteram suggerit modò laudatus noster Alexander à Turre, (ff)

asserens, stricta hæc linea indumenta idè Ec-
clesiam circumferri iussisse, ut, qui ea gestant,
commoneantur, intra seipfos permanendum, ad
interiora collectos, non ad exteriora profusos.

Disce 2. Ex toga sive tunica talari operis
cujuscunque boni perfectionem atque perseve-
rantiam in arrepto vita religiosa propositio indi-
cari. Unde appositè Rabanus Maurus (gg) ta-
lari longitudini illud Apocalypsiis. *Esto fidelis
usque ad mortem*, adaptavit. *Quis in vitam eter-
nam poterit ordinari*, inquit S.P.N. sine [hh] per-
severantia dono, *quandoquidem qui perseverave-
rit usque ad finem, hic salvus erit. Qua autem
salute nisi eterna. Finem verò dico*, ait alio in
loco (ii) idem S. Pater, *quo vita ista finitur,
in qua tantummodo periculum est, ne cadatur.*
Color verò togæ albus denotat 1. agniam hu-
militatem & columbinam simplicitatem, 2.
Morum innocentiam, 3. Sinceritatem in agen-
do, 4. Internam animi munditiem, puritatem
ac nitorem juxta illud S. Augustini scribentis,
(kk) *nitorem vestri habitus in conversatione
servetis, & tam sint candida corda vestra, quam
vestimenta vestra.* 5. Latitiam, non quidem
vanam ac mundanam, sed spiritualem & san-
ctam, in qua Domino serviendum. 6. Nos
esse *Candidatos* cælestis regni, quod ambire de-
bemus, adeoque agere vitam sanctam & cæle-
stem. *Vestimentis albis induitur*, inquit Ri-
char-

chardus de S. Victore noster. (11) *quisquis operibus mundis extrinsecus circumdatur & ornatur.* Alanus noster de Solminihac *tunicam* suam, quam Religiosus Canonicus semel induebat *albam*, tanti faciebat, ut Episcopus Cadurcensis inauguratus, atque à nonnullis, ut violaceam assumeret rogatus, nullatenus eam deponere voluerit, asserens, candidâ suâ togâ neutiquam se dedecorari, quàm pluris Regum purpura faceret, imò prius se propriam pellem, quàm candidum habitum dimissurum. (mm) Meretur, cujus hic mentio habeatur, Illustriss. Dominus Franciscus Benno Fugger, S. R. I. Comes de Kirchberg & Weissenhorn, Dominus in Tauffkirch & Schwindek, Serenissimi Electoris Bavarix Camerarius, 5. Octobris anno 1676. pienssimè defunctus, tantus ac tam singularis Ordinis Canonico Augustiniani amator, ac vestium sive sacri Habitum nostri æstimator, ut demortuum suum corpus iisdem indui tumulôque ita inferri, raro hodie exemplo, efflictim petierit, quod & à Reverendissimo Garfensium Præsule Athanasio obtinuit, corde dein ipsius ad eandem Garfensem Canonicorum Regularium Ecclesiam delato, atque in S. Felicis Martyris sacello terræ mandato, cum prius in eo templo egregii operis aram *S. P. Augustino* erigi curâset. (n 3.)

Di-

Disce 3. *Almutiam* ovis errantis reducendæ typum referre in Clericis, ex mente Isidori Peliuotæ. (nn) Cùm enim Canonorum Regularium sive sæcularium collegia fuerint seminaria Parochorum, ovium custodiam habent designatam ex gestatione hujusmodi Almutiarum, quas olim super humeros deferebant, exprimentes Christum Pastorem bonum, portantes infirmas oves in humeris suis. Quia verò hæ Alumna ex pellibus animalium conficiuntur, mortalitatem designant, de qua re, more suo, pulchrè S. Augustinus (oo) *Pelles*, inquit, *detrahi non solent, nisi animalibus mortuis: ergò pellicium nomine mortalitas figurata est.* Divina Scriptura pellis nomine significatur, quia per quos nobis scriptura predicata est, mortales fuerunt. Quod enucleatiùs explicans S. Carolus Borromeus (pp) *Canonicum*, inquit, *dum humeris vel brachiis almutiam pelliceam imponit, eam cogitationem suscipere, in se restinctas ac planè mortuas esse oportere rerum mundanarum affectiones atque cupiditates: ut ejus rei significans est illa animalis intermortui pellis, quàm de more gestat.*

Disce 4. *Cappam*, sive pallium illud talare nigrum, manicis carens, Pœnitentiæ rigorem, juxta nostrum Stephanum Tornacensem, indicare, secundùm laudatissimum Mediolanensem Archi-Episcopum verò (qq) denotare. *Canoni-*

354 *Pars III. Alim. Piet. Augustiniana*
nicum repressas & quasi devinctas habere debere
appetitiones, atque totum se ad Dei voluntatem
accomodare.

Disce 5. *Parvum pileolum, Byrretum dicunt,*
forma quadratum, in Sacerdote, cujus labia cu-
stodiunt scientiam, esse symbolum immortali-
tatis & stabilitatis, quâ omni vento doctrinæ
non circumferatur. Habet scientia modum suum,
scribit Præsul Africanus noster (rr) si: quod in
ea inflare assolet, eternorum charitate vincatur,
quæ non inflat, sed adificat. Alii pileolum hunc
crucem Dominicam exprimere autumant. An-
selmus Solerius verò apud P. Nicolaum Desnos
(ss) aliùs mysterium in eo deprehendit, dum
quadratæ formæ rationem eandem esse scribit,
quæ quondam Quadrati, quod viris aut ex mu-
neris, quod obibant, debito, aut virtutis exi-
mia decore perfectis supra verticem collocaba-
tur.

Disce 6. *Coronam* in summo vertice nihil
magis denotare, quàm spineam Christi coronam,
quam toto vitæ tuæ tempore ferre debeas. De-
signat ad hæc, Religiosum Canonicum à se ab-
scindere debere omnia mundana & superflua,
quæ per capillos signantur. Admonet præterea
Religiosum sui status, qui est pœnitentiæ. In-
sinuat quoque Deo gratias esse agendas, ac fide-
lem à religioso servitute exhibendam, quem
Deus de periculoso mundi pelago ad securum
Re-

Religionis portum traduxit: olim quippe iis, qui maris tempestatem evaserant, raris capitibus vota Diis persolvenda erant, Luciano teste. Significat etiam, prout observat Hugo de S. Victore noster, mentem ad superna contemplanda & desideranda liberam esse debere.

Porro cùm Stephanus Tornacensis (tt) Habitum Ordinis nostri vocet *Habitu* Pœnitentia. Et Petrus Blessensis (uu) Canonicos Regulares à *vestium vilitate* laudet, haud dubiè ab iisdem proscribenda est omnis vanitas ac fastus, ne in habitu eorum religioso aliquid sit, aut fiat, *quod cuiusquam offendat aspectum, sed illorum deceat sanctitatem*, ut monet Regula (ww) *neque videantur affectare vestibus placere, quod prohibet eadem Regula, sed moribus. Debent amatores Religionis, ex sententia Hugonis de S. Victore nostri, opere demonstrare, quantum ipsi terrena despiciant, nec carnem, qua mortitura est, cultu superstitioso excolere, sed pompæ indumentorum morum ornamenta anteferre. Vestimenta plus vilia quàm pretiosa, plus grossa, quàm subtilia, plus aspera quàm mollia, plus fusca quàm nitida, plus neglecta, quàm accuratè composita diligere. Si D. Hieronymum consulas, religiosum decet neglecta mundities, & in veste cultus sine cultu. Dedecet profectò ut pauper & mendicus de fidelium eleemosynis vivens, vestium splendorem sectetur, odit quippe*

Deus pauperem huiusmodi superbum. Vide sis cum prisco illo Atheniensium Duce, ne quid indumento isto tuo indignum feceris, id est, ut nihil unquam admittas, quod Religiosarum vestium tuarum dignitati quovis modo adversetur, nihil quod illarum sanctitatem minùs deceat, aut religionis pietatisque odorem ex illis diffundendam usquam impediatur. *Qui habitum oculis hominum, scribente nostro Joanne Rusbrochio (xx) placentem, mundique honorem & ornatum appetunt, ii vel in tartara relegantur, vel pœnitentes ad immanes purgatorii cruciatus.*

Tandem laude & imitatione digna est quorundam virorum Religiosorum consuetudo, toties sacro habitui osculum tenero animi affectu imprimere, quoties eundem deponere vel assumere contigerit, manè præsertim, dum surgunt, ac vesperi, dum cubitum concedunt, eliciendo simul sequentes actus 1. *Gratiarum actionis*, quod ipsos ad hanc N. religiosam familiam vocaverit.
 2. *Humilitatis*, indignos se censentes, qui tam sanctum habitum in fragili corpore suo portant.
 3. *Invocationis*, ut dignè vocatione sua ambulare, in arrepto vitæ proposito persistere, sub hoc sacro habitu, tanquam signo & vexillo contra animæ hostes viriliter decertare, ac tandem in virtutibus, Professioni suæ congruis, proficere possint. *Formula sit:*

Do-

Domine JESU, gratiarum actiones tibi sint à me tibi infinitæ, quod me ad hunc Religiosum N. Ordinem, relictis tot aliis, vocaveris, indue me indignum hoc sacro Ordinis mei habitu, quem dignè meruerunt portare Patres nostri, & præsta, ut sic illum portare valeam, quatenus in eo Majestati tuæ fideliter servire in terris, & promissa tibi famulantibus præmia consequi merear in cælis!

(a) Ioan. Andreas in Clem. I. de elect. verbo *Habitus*. (b) Exod. cap. 28. (c) apud Alexand. nostrum de Turre lib 2. de fulg. Rad. Hierarch. fol. mibi 68 (d) Serm. 2. de Cler. (e) ad ann. Christiz 61. n. 40. (f) Chron. v. v. ind. l. I. c. 23. g) Epist. ad Albin. Card. (h) l. 4. c. 6. de Can. sac. & Reg. (i) lib. 2. c. 69. (k) P. Ioan. Pedel in vita Petri Forerii lib. I. c. 16. (l) lib. 4. Epist. 17. (m) in suo sæpius allegato de Canonicis Tract. lib. 4. c. 3. (n) lib. de resurr. carnis apud Desnos loc. cit. (o) I. Pet. 2. (p) lib. 2. de Sacr. part. 3. c. I. (q) cit. loc. cap. 3. (r) Epist. 20. (s) Epist. 147. (t) ex Pontificali Romano orat. quæ vestes religiosa benedicuntur. (u) Serm. II. de adv. adjud. (vv) de vera contempl. cap. 70. (aa) Ser. 227. de temp. (bb) lib. 4. cap. 12. (cc) lib. 2. de fulg. Rad. Hierarch. c. 28. (dd) lib. 4. c. 10. (ee) lib. de taber. (ff) loc. cit. (gg) lib. de Ord. Antiph. c. 16. (hh) lib. de correptione & grat. c. 6. (ii) lib. de bono persever. c. I. (kk) Serm. 17. de resurr. (ll) part. 2. lib. 2. cap. II. super Apoc. (mm) lib. 2. cap. 3. vita. (n 3.) ex Conc. funeb. habita per R. D. Ioan. Chrysof. Hagerum Can. Reg. Garf. (nn) lib. I. epist. 136. (oo) in Psal. 103. Serm. I. (pp) in Concil. Mediol. 5. (qq) loc. cit. (rr) de Trinit. lib. 12.

358 Pars III. Alim. Piet. Augustiniana
e. 14. (ss) lib. 4. c. 13. (tt) Epist. 77. (uu) Serm. 36.
(vv vv) c. 4. (xx) de ver. Contempl. cap. 61.

CONSIDERATIO V.

De Paupertate Religiosa.

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum. *Matth. c. 5.*

PUNCTUM I.

EXpende 1. *Paupertatem* Evangelicam, quâ Religiosus divitias omnes, ipsosque auri montes quasi stercora cum **D. Paulo** (a) propter amorem Dei, Ipémque vitæ æternæ abominatur, omnibus virtutibus eminere, & esse, ut **D. Ambrosius** loquitur, (b) *ordine primam, & quasi aliarum virtutum parentem*. **P. Petrus Forerius** eam *Ordinis nostri propugnaculum, murumque fortissimum* nominavit. Quare & **Christus** inter octo beatitudines, id est, virtutes, quæ hominem in hac vita beatum faciunt, *Paupertati* principem locum dedit, eidémque summum præmium attribuit, *Beati*, inquit (c) *pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum*. Unde sapienter exclamat **S. P. Augustinus** (d) *Videtis quam dulcis debeat esse paupertas, videtis pauperes pertinere ad Deum, sed pauperes spiritu, id est, voluntate & affectu nihil habendi*. 2. Præstantiam ejus defumi ab

exem-

exemplo Filii Dei, qui cum esset dives, factus est pro nobis egenus (e) & ita egenus, ut dixerit, (f) *vulpes foveas habent, & volucres cæli nidos, Filius Dei verò non habet, ubi caput suum reclinet.* Unde nec in domo, sed in stabulo, eoque alieno nasci voluit, & licet in manu haberet omnes fines terræ, aliorum tamen elemosynis vivere, & stipem mendicatò quære, pauperem habere matrem & patrem, nempe fabrum, pauperes item discipulos, in paupertate demum & nuditate vitam claudere elegit. Quare idem S. Doctor, (g) *Omnia, quæ amant homines, noluit habere Christus, ut non habendo ostenderet contemnenda.* 3. Ex iudicio mundi liquere *Paupertatis* præstantiam: si enim ex paupere repente quis fiat dives, mundus non admodum miratur; at verò si quis ex divite & copioso fiat spontè *pauper* & omnia deserat, agros, vineas, urbes & omnes mundi hujus thesauros, summoperè stupet, eò quòd nihil putet divitiis esse nobilius, nihil abjectius inopiâ.

PUNCTUM II.

EXpende. *Paupertatis* Religiosæ mirabiles utilitates. Nam 1. hominem reddit à multis vitiis immunem, quæ comitari solent divitias, & maximè divitiarum concupiscentiam. *Radix enim omnium malorum cupiditas.* (h) Graviter proinde S. P. N. in aurum invehitur, *Aurum, inquit (i) quod arumna perquirat, quod avari-*

tia cupit, quod sollicitudo custodit; aurum ma-
 teria laborum, periculosa res possidentium; au-
 rum enervatio virtutum; aurum malus Domi-
 nus, proditor, servus: aurum quod in perniciem
 Domini fulget; aurum, cujus inquisitio damna-
 tionem habet, cujus amor Judam facit. 2. Homi-
 nem de salute sua reddit securum, eique di-
 vinam gratiam conciliat. *Tibi derelictus est
 pauper*, inquit Regius Propheta, (k) Deus enim
 specialiter pauperes adjuvat, & cum bona ter-
 rena propter ipsum contemnunt, cœlestibus ac
 spiritualibus divitiis illos remunerat, & locu-
 pletat. 3. Hominem facit animo quietum &
 sine sollicitudine rerum temporalium, quales nos
 vult Apostolus esse, ut tantò alacrius & expe-
 ditiùs Deo servire & salutem nostram operari
 possimus. *Si intraveris cor pauperis spiritu*,
 inquit S. Joannes Chrysostomus (l) *illudque
 examinaveris, invenies illud plenum suavitatis,
 & magna libertate frui.* 4. In hoc mundo lu-
 cratur homini æternitas divitias, & valde glo-
 riosum reddit in regno cœlorum. *Felicitas
 magna est Christianorum*, ait S. P. N. [m] *qui-
 bus datum est, ut paupertatem faciant pretium
 regni cœlorum. Non tibi displiceat paupertas
 tua, nihil potest ea diutiùs inveniri. Vis nosse
 quam locuples sit? Cœlum emit. Quibus the-
 sauris conferri possit, quod videmus paupertati
 indultum? ut ad regnum cœlorum veniret dives,*
 pos-

possessione sua obtinere non potest, nunc obtinet, ut contempta perveniat.

PUNCTUM III.

EXpende. Alias paupertatis prerogativas. 1. Pauperes spiritu adhuc in hoc mundo ditantur juxta illud D. Pauli (n) *tanquam nihil habentes & omnia possidentes.* Pulchré D. Ambrosius: *Qui omnia reliquerit, Deum possidere incipit. Cui autem portio Deus est, totius natura possessor est.* 2. Assellores futuri sunt cum Christo ac orbem judicaturi, secundum illud tum Hussai vatis (o) *Indicium pauperibus tribuit, tum æternæ veritatis (p) Amen dico vobis, quod vos, qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel.* Unde Augustinus: *In numero, inquit, (q) judicantium omnes intelliguntur, qui propter Evangelium omnia sua dimiserunt, & secuti sunt Dominum. Duodenarius quippe numerus ad quandam universitatem refertur.* 3. Pauperes regnum cælorum proprietatis jure sibi vendicant juxta id Christi Domini (r) *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Benè pensandum verbum de præsentis est, non de futuro erit. *Regnum cælorum, inquit S. P. N. (s) non divitum sed pauperum est. Si est regnum cælorum pauperum, restat, ut infernus sit divitum.* Atque

que hæc est illa copiosa & centupla merces, pretiosa illa hæreditas, & æterna, quæ pauperibus in regno cœlorum promissa est, quæ non datur ulli, nisi mundana contemnti, & nullam aliam in hac terra portionem habent. *Quid autem gloriosus, exclamat idem S.P.N. (t) quàm sua vendere & cœlum emere!*

PUNCTUM IV.

EXpende, *Damna Paupertatis Religiosæ violatæ.* I. Non unum duntaxat vitium in Religioso censetur *proprietas*, quam Cassianus *receptaculum vitiorum, malorum omnium radicem, & inextricabilem nequitia fomitem* appellat, ubi multa in unum crimina concurrunt, ut *I. Inobedientia*, contra tam severas Canonum, Regulæ, Constitutionum, Prælatorum, aliorumque Superiorum prohibitiones. *2. Furti*, quod S. Basilius definit esse *privatam possessionem*. Hinc S. Augustinus in Regula (u) mandat, *ut, si aliquis rem sibi collatam celaverit, furti iudicio condemnatur.* Haud dubiè, quia proprietarius usurpat clandestinè res monasterii tanquam suas invito Domino, vel saltem non consentiente. Quæ verba Regulæ Hugo noster de S. Victore explicans, ita scribit, (aa) *Frater, qui rem collatam celaverit, Judæ traditoris locum tenet in Ecclesia, qui fur erat & latro, & loculos habens.* *3. Sacrilegii*, quia est contra votum paupertatis Deo semel promissæ. II. Scpul-

pulturâ Ecclesiasticâ post mortem privant Jura Proprietarios, tumulum asini aut sterquilinum iisdem decernentia, cui mandentur, nisi pœnitentiam egerint: Ita Clemens Papa III. Canonicum Regularem jam sepultum, cognita ipsius proprietate, exhumari & extra Monasterium projici jussit. [bb] III. Deus severè in transgressores paupertatis animadvertit. Exemplo sint Ananias & uxor ejus Saphyra subitanea morte extincti ad S. Petri vocem, increpantis eos ob defraudatam partem de pretio agri divenditi, atque æternis fortasse suppliciis addicti. *Ananias*, inquit magnum Ecclesiæ lumen *Augustinus* [cc] *pariter vitam perdidit & salutem.* Et S. Basilius [dd] *ad pœnitentiam additum invenire non potuit, subitanea morte præventus.* O detestandum proprietatis vitium!

Documenta.

Disce 1. *ô Religiose Canonice*, cum voveris *paupertatem*, quæ virtus est moderans appetitum possidendi res temporales, ut solis necessariis secundùm statum homo contentus sit, te non solùm omnibus facultatibus exui, ut nudus nudum sequaris Christum, sed in eo te statui poni, ut nihil proprii nec habere nec dicere quidem possis, juxta illud S. Regulæ nostræ; [ee] *Non dicatis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia*, attribuendo tibi scilicet do-

dominium, & absolutam contra Superioris voluntatem dispositionem.

Disce 2. Nonnullas *paupertatis* leges, quas si tenueris, exactus illius observator eris. I. *Paupertas Evangelica* prorsus nihil, neque clam, neque palam sine Superioris consensu tacito vel expresso accipit, seu communicat, ne quidem pauperi vestimentum lacerum aut calceos detritos, nec quidquam sibi uni arrogat, multò minus aliquid juris in temporalia aut eorum usum sibi vendicat, adeoque nunquam dicit aliquid *proprium*, sed omnem proprietatis lucem penitus excludit, *ne furti iudicio condemnetur*. Violabis proinde, & graviter quidem, si rem magni momenti, qualis in materia furti sufficit ad mortale scelus, inscio vel invito Superiore acceptes, vel alteri des. Canonici Regulares sub Abbate Alano in cœnobio Cancellatensi hujus primæ legis observantissimi, piaculi loco habuissent, si rem quampiam sibi attribuissent, dicendo v. g. *liber meus, habitus meus*, & si incogitanti ejusmodi verbum excidisset, mox se corrigebat. [ff] Ipse verò Abbas Alanus nihil pro usu suo particulari habere voluit, omnia, etiam quoad habitum & reliqua debebant esse communia. Exciderat aliquando ex inadvertentia cuidam Religioso, *hic est Reverendi Patris pileus*, sermonem hunc tam ægrè tulit, ut contestatus fuerit,

si pileum haberet, eundem se per fenestram pro-
jecturum esse. [gg]

2. *Paupertas Evangelica* nihil superfluum
habet, solis contenta necessariis, quorum quid-
dem astimationem ac determinationem Superiori
relinquit, adeoque nihil in particulari sibi
necessarium judicat, nisi accedat Superioris ju-
diciū, idem sentientis, ac distribuentis uni-
cuique, sicut cuique opus fuerit, ut præcipit
Regula nostra. Reverendissimus Claudius San-
ctesius è Canonico Regulari Episcopus Ebroicen-
sis in Gallia habitum suum Regularem nunquam
dimittens, tantam in eo observavit modestiam,
ut voti paupertatis semel emissi memor, nihil
superflui admiserit, Rochetta illius & super-
pellicea denticulatis carebant limbis, vestes seri-
cas admisit nullas, uti nec ligulas adstrictorias,
asserens, unum assē, quo ejusmodi constaret,
sufficientem fore, ut exinde pauper per unum
diem nutriatur. Togam adhæc habebat uni-
cam, atque si à suis urgeretur ut aliam adhuc
in seposito teneret, quid? ajebat, vultisne, ut
tineis ac vermibus in cista nutrimentum submi-
nistrem, dum interea pauperes emoriuntur fa-
me? Rottenbuechensium Religiosissimus Anti-
stes Michael Fischer, uti paupertatis fuit stu-
diosissimus, ita in linea suppellectili sua & suo-
rum inutiles simbriarum appendices, sæcularis
aliquid vanitatis olentes non tolerabat, soli etiam
sto-

storaæ è stramine contexta ipse indormiens. Fuit, ut Parochus quidam è Religiosorum Canoniorum suorum cœtu à ruri domum red-
dux, splendidiore nonnihil veste excultus, co-
ram ipso compareret, quam cum sacra *pauper-
tati* repugnare existimaret, detrahi illico iussit,
ac in frustra concidi, leviozem ratus iacturam,
quæ ex vestis, quàm quæ ex paupertatis scissura
redunderet.

3. *Paupertas Evangelica* non tantùm reipla,
quæ mundi sunt, relinquit, verùm etiam affe-
ctum eorundem exuit: *Pauperes Dei* enim, ex
sententia S. P. N. [ii] *in animo sunt, non in sac-
culo.* Neque eidem fatis est, temporalia ex-
teriori duntaxat opere aut affectu reliquissè, sed
interiori affectu quoque & spiritu deserit, *adeo-
que sursum cor habet, & terrena ac vana, jux-
ta Regulæ nostræ præscriptum, non quarit.* Ni-
enim id fiat, vana est tua paupertas. *Non pro-
dest tibi, inquit S. Legislatoz tuus, [kk] si eges
facultate, & ardes cupiditate.* Dicebat aliquan-
do suis Alanus Abbas noster, *scire vos volo,
quod nullum prorsus in rem hujus mundi quam-
cunque geram affectum, bonaque temporalia vi-
liori sint apud me in pretio, quàm ut in eadem
propendeam.* [ll]

4. *Paupertas Religiosa* vilium amorem ab
humilitate mutuatur, quia pretiosa, delicata,
splendida, delectabilia multò magis regularem
des

dedecent, quàm superflua. Certè ex nimia vestis munditia S. P. N. Augustinus animæ sordes conjicit: & S. Bonaventura molles mollia quæ- rere ait, necessarium autem discrimen extare debet inter palatii divites & claustrii pauperes. Alanus, sive Abbas, sive Episcopus existens, præterquam quòd nec in vestibus nec in suppellectile superflui quidpiammitteret, non nisi quod deterius & vilius erat, elegit, adeò quidem, ut fermè absque ulla reflexione priora exiis, quæ usui suo destinabantur, acciperet, idque in rebus etiam minimis, quales sunt scopæ & his similia. Gaudebat porrò, si ei lacera aut usu jam attrita darentur, eò quòd ex illis paupertas magis eluceret. Hinc noluit habere conclave peristromatis ornatum, neque lectum aliter stratum, quàm fratrum suorum esset. Toleravit aliquantum temporis inferni mensæ tapetium stragulum ex panno albo, quod postmodum deposuit, & aliud ex corio non ita pretiosum substituit. Demum verò dixit, hunc tapetem esse rem superfluam, nihil singulare habere se velle ultra, quàm pauperem religiosum deceat, sicque prorsus eum deponi mandavit. Erubuit subinde, qui Alano à cubiculis erat, quod Herum suum calceos tam obtritos & Rochetta adeo reconcinnata gestare cerneret. [mm] Idipsum faciebat P. Petrus Forerius, hoc semper pro usu sumens, quod vilius esset, cujus

cu-

cubiculum nullo splendebat ornatu; nudi quippe erant parietes, mensa nullo instrata tapete, non aderat sella coriacea, imò ne quidem imago pretiosior quàm papyracea, ad hæc Servatoris in cruce pendentis icon simplicissima, coram qua preces fundebat. Vestes novas aut omnino non, aut ægrè certè admisit, attritis semper contentus. [nn] P. Paulus, primus reformatae nostræ Congregationis S. Crucis Conimbricensis in Lusitania Religiosus Canonicus, paupertatem adedò adamavit, ut indumenti nihil, nisi illud, quo tegebatur, nec in cubiculo aliud, præter tabulam, in qua Deiparæ effigies depicta erat, haberet. Obiit 4. Octob. anno 1591. [n3.]

5. *Paupertas Religiosa* in ipsa rerum usurpatione decentiam observat, & quod præsentitu consumi non potest, nec debet, ut suppellex, vestis, liber &c. mundum & illæsum conservat, quod S. Vincentio est *in paupertate paupertatem* amare. Hinc Basilius [oo] inquit: *Diligentiam in omnibus vel utendis, vel conservandis eam adhibe, quàm in dominicis rebus adhibere par sit, & neque eorum quidpiam, si casu negligenter actum sit, sine desperire.* Coarguit aliquando Alanus rei cibariæ Curatorem suum, cum poma dimidium putrefacta in terram abjecisset, volens, ut reliqua pars putredine immunis apponeretur, quod pauperes id faciant, maximèque curent, ut omnia benè impendant.

(pp) Quod verò usu consumendum est, ut esculenta, poculenta, saltem civiliter & moderatè absumit. R. P. Petr. Forer, pileo tamdiu utebatur, quamdiu aliquid primæ tincturæ supererat, neque habitum, nisi ultimo etiam filo disrupto deponebat, in quo nec tantillum alicujus superfluitatis patiebatur, præsertim si eidem ornando deserviret.

6. *Paupertas Evangelica* ipsam in super paupertatis inopiam hilariter sustinet, gaudetque, si quando in ipsis rebus necessariis aliquid desit: heroicæ mentis est, inquit nonnemo, à rebus caducis non pendere, & majoribus delicata semper visa fuit paupertas, quæ nihil sibi deesse patitur. Illi, juxta S. P. N. *estimandi sunt ditiores, qui in sustinenda parcitate fuerint fortiores, melius est enim minùs egere, quàm plus habere.* (qq) Ita volupè fuit Canonicis Religiosis, sub Abbatis Alani disciplina degentibus, paupertatis effectus persentiscere, & necessarium quoque rerum defectum sustinere. (rr) Maria à S. Francisco nostra [antequam Ordini nostro nomen daret, dicta Claudia, Marchionissa de Moy, Comitissa de Chalignis, mater Caroli Lotharingi Virdunensis Episcopi] summo eoque sensibili solatio afficiebatur, si quem paupertatis actum in rebus ad victum necessariis exercere posset, & licèt corporis complexionem delicatam habe-

ret, attamen de eo, quod ipsi parabatur tam parum sollicita erat, ceu mortua esset. (ss)

7. Valdè grata est Deo illa *paupertas*, dum quis ex amore ejus abstinet à medicinis pretiosis & frequentibus, atque prorsus omnibus, nisi gravi morbo adeo prostratur, ut pedibus non possit subsistere, & diu decubiturus putetur. Qui ergo dolores illiacos & transeuntes quasdam indispositiones, patientiæ & victûs moderatione tantùm curat, verò paupertatis amatorem se ostendit, Alani Cancellarensis Abbatis, & Simonis Mayr Ranshoviensium in Bavaria Præpositi exemplo, quorum hîc medicinâ nullâ unquam usus, omni lapide Philosophico pretiosius oraculum usurpans: *Abstine, sustine, & illud, Inedia sanitatis mater.* (tt) Alter verò in suis infirmitatibus perrarò medicos advocabat, asserens, pauperibus ejusmodi commoditates non convenire, hinc plerumque necessum fuit, ut Officiales eo inscio alia ex causa illos adscirent. (uu)

Discant 3. Superiores, Procuratores, vel uti denique rei œconomica cura demandata est, cum Paupertatis voto non minùs quàm subditi teneantur, ne in eam peccent. Neque enim dominium ullum habent honorem Monasterii, sed dispensationem meram patrimonii Christi. Quod si res Ecclesiæ, uti & cœnobiorum longè profanis antestant, majori quoque cura ac fide

fide tractare eas necesse est. Grariani enim sententia: *Aliud est sua possidere, aliud communium procuratorem esse.* Igitur sunt appellandi proprietarii, ne dicam fures & sacrilegi, quotiescunque monasterii facultates tanquam suas possident, aut eis utuntur ad suum arbitrium, aut sic elargiuntur, ut non tendant in utilitatem monasterii. Ino communis Theologorum opinio est, eos, qui tali modo quippiam acceperunt, obligatos esse ad restituendum, nisi ignorantia probabiliter excusentur. (w)

(a) Philipp. c. 3. (b) lib. 5. in Luca. (c) Matth. c. 5. v. 3. (d) in Psal. 73. (e) Cor. 2. c. 8. (f) Matth. c. 8. (g) in Psal. 30. conc. 3. (h) I. Tim. 6. (i) Serm. 28. de verb. Apost. (k) Psal. 9. (l) Hom. 48. in Matth. (m) Serm. 28. de verb. Ap. (n) 2. Cor. 6. o) c. 36. (p) c. 19. (q) lib. 50. hom. 50. (r) Matth. 5. cap. (s) lib. de contempt. mundi c. 7. (t) Ser. ult. de divers. (u) cap. 6. (aa) in Com. Reg. (bb) cap. super quodam de statu Monach. (cc) Serm. de verb. Ap. (dd) Serm. 1. de instit. Monach. (ee) c. 1. (ff) lib. 1. c. 14. vita. (gg) lib. 3. c. 4. (hh) ex vita. (ii) in Psal. 131. v. 15. (kk) in Psal 51. (ll) lib. 3. c. 4. (mm) lib. 3. c. 4. (nn) ex vita. (n 3. Pennot. in his. trip. l. 2. c. 61. n. 5. (oo) Ep. ad Canon. (pp) lib. 3. c. 4. (qq) Reg. c. 4. (rr) lib. 1. c. 14. (ss) ex vita per P. Hilarium à Costa minimum. (tt) obiit Simon Religiosissimus Antistes 8 Ian. 1665. (uu) lib. 3. c. 4. vita. (vv vv) Lancel. in Lucer. fol. mihi 83.

CONSIDERATIO VI.

De Castitate Religiosa.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. *Matth. 5.*

PUNCTUM I.

CUM *Castitas* ex mente *Doctoris Augustini* nostri (a) sit in carne corruptibili incorruptionis perpetuae meditatio, sive sit virtus, quâ quis nunquam corruptus firmiter statuit carnis suae integritatem perpetuo conservare, & ab impura voluptate corporis abstinere: Hinc *expende* hujus virtutis excellentias. *Primam* indicat idem *S. P. N.* (b) *Gloriosum*, inquit, inter ceteras virtutes locum tenet *Castitas*, quia ipsa sola est, qua mundas hominum mentes praestat videre Deum. *Secunda* est, quod hominem, quantum fieri potest, restituat in priorem statum, in quo conditus est, eaque puritate ornet, quâ claruit in *Paradyso terrestri*, hoc est, ut caro obsequatur spiritui, nec quidquam homo turpe opere, verbo, vel cogitatione designet; & pars inferior, quæ dicitur *sentiens*, non obstrepat superiori, hoc est *rationi*. *Tertia*, quod reddat hominem, simillimum *Angelis*, eò quod carnis vinculis alligatum esse, & non secundum carnem vivere, sed secundum spiritum, reputetur non humanum sed *Angelicum*: In carne prater

car-

carnem vivere, inquit S. Chrysologus (c) non terrena vita est, sed cœlestis. Et teste S. Ambrosio, (d) major est victoria Virginum quam Angelorum, Angeli enim sine carne vivunt, Virgines verò in carne triumphant. Quarta, quod inter eximia Dei dona, quæ non humana, sed divina tantùm virtute nobis contingunt, castitas numeretur. Unde illud Sapientis (e) sciivi, quoniam aliter non possum esse continens, nisi Deus det. Et S. P. N. (f) Quis est hominum, qui suam cogitans infirmitatem, audet viribus suis tribuere castitatem suam? Quare & alii sancti Patres sentiunt, illam virtutem supra naturam & supra omnem legem esse, & ideo neque in veteri, neque in nova lege imperatam. Excellentia autem illius nascitur ex summa difficultate, quam anima hominis habet in coërcendis & frangendis insultibus duplicis hostis, carnis scilicet, quæ continuò pugnat adversus spiritum, deinde dæmonis, qui nullo alio peccato magis gaudere dicitur secundùm quosdam, quàm impudicitia. Inter omnia Christianorum certamina, inquit S. P. N. (g) sola duriora sunt prelia castitatis, ubi quotidiana est pugna, & rara victoria: Gravem castitas sortita est inimicum, qui quotidie vincitur, & timetur.

PUNCTUM II.

Expende. Utilitatem Religiosæ Castitatis; illius enim beneficio liberantur Religiosi in-

finitis molestiis, & I. quidem carnis, quæ ubi vel minimum imperium obtinet, etiam Sapientes, ut liquet in Salomone & Davide, in barathrum vitiorum præcipites agit. Deinde familiæ gubernandæ, quæ tantas sæpè difficultates adjunctas habet, ut redigant ad desperationem, Patrifamilias incumbis curanda uxor, liberorum educatio, collatio filiarum, necessariorum procuratio, ut famuli & ancillæ officio fungantur, ut omnes probi sint: taceo varia incommoda & infaustos casus, qui quotidie vel uxoris protervæ vel litigiosæ, vel liberorum inobedientium, vel cognatorum litigantium causa incidunt. Religiosus autem, cujus cella cœlum, velut cœli cives, vocatione sua contentus, aliis necessaria ei curantibus, tantum suæ salutis procurandæ incumbit.

P U N C T U M III.

Expende, *Castitatis* necessitatem Religioso: nullo enim vitio bona Religiosorum fama proclivius obscuratur, quàm si contra *Castitatem* vel minimum quid delinquat. Sit religiosus aliquis paulò tenacior, curiosior, & iracundior, sit animo plùs æquo clarior, sit durior & asperior, nondum sanctitatis & pietatis jacturam apud homines facit, sed si sinistra quidpiam audiatur de *Castitate*, mox famam obscurat, quia non potest esse sanctitas, ubi est incontinentia; non potest esse Dei spiritus, ubi do-

dominatur caro, cujus ratio est, quòd alia vitia facile excusantur, vel quòd provenientes à complexione naturali, ut iracundia, vel quòd bono fine acciderint, ut parcitas vel asperitas. Verissimè proinde dixit *S. Legislator noster*, (h) *Omnibus Castitas pernecessaria est, sed maximè ministris Christi altaris, quorum vita aliorum debet esse eruditio, & assidua salutis predicatio.*

PUNCTUM IV.

Expende. Damna vitii, Religiosæ Castitati oppositi. 1. Etenim teste *S. Augustino* (i) *nulla virtus, nulla bonitas, nulla sapientia cum luxuria stare potest, nulla justitia, sed omnis perversitas in ea regnat.* Imò: *Ratio à delectatione carnali ita absorbetur, quod impossibile sit aliquid intelligere*, ut idem *S. Doctor* scribit, (k) 2. *Spinas profert. In luxuria libidinum quantæ spinsa!* exclamat *S. Legislator noster* (l) sed, quænam spinæ? morbi scilicet varii cum enervatione virium, infamia cum continuo metu, ne in crimine deprehendantur, relapsus frequens cum difficultate resurgendi, ac perpetuus conscientia remorsus, sic, ut, quòd sapiens de viro ait, (m) *huic meritò tribuatur: Blande ingreditur, sed in novissimo mordebit ut coluber, & sicut regulus venena diffundet.* 3. *Deus luxuriæ deditos in hac etiam vita gravissimè punnit; ita diluvio mundum perdidit, Sodomam cum vicinis urbibus igne de cælo extinxit, at-*

que alios plurimos in ipſo flagitio ſubita morte oppreſſit. Author eſt magnus *Auguſtinus* (n) ipla nocte Nativitatis Domini Deo auctore natura veniente in carnem hoſtes omnes natura, præſertim vitio ſodomitico addictos, ſubitanea ac reproba morte interiſſe. *O infelix voluptas, ſuſpirat idem S. Præſul, (o) infelicioꝝ cupiditas atque luxuria! per tranſitoriam dulcedinem præparant ſempiternam amaritudinem.* 4. Severiſimè æquè poſt vitam animadvertit divina Nemesis in eos, qui ob brevem voluptatem Dei ac ſalutis ſuæ oblit, libidini vacant: & quidem eosdem ſtygiis iſque nunquam finiendis ignibus addicendo. Quod damnum dolenti animo ſecum expendens Hipponenſis noſter Præſul, o quanta iniquitas, inquit, (p) & quàm lugenda perversitas, ut animam, quam Chriſtus ſuo ſanguine redemit, luxurioſus propter unius momenti delectationem libidinis diabolo vendat! Verè plangenda nimis & miſeranda conditio, ubi cito præterit, quod delectat, & permanet ſine fine, quod cruciat. Sub momento enim libidinis impetus tranſit, & permanet ſine termino infelicis animæ opprobrium. 5. Vitii hujus gravitas immenſum excreſcit in homine per votum Caſtitaſis Deo conſecrato, propter adjunctum ſacrilegii flagitium, cum enormi injuria Dei, longè magis quàm ſi calix aut templum profanis aut impiis uſibus violaretur. Unde quæritur is apud Je-
re-

remiam (q) *Quid est, quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?* Quare gravem ac horribilem sententiam fulminat apud Isaiam: [r] *In terra Sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini*, id est, cælo & salute excludetur. Quid si autem Religiosus, Christi Sacerdos, actibus luxuriæ se contaminet? O quàm grave portabit in gehenna supplicium! *Mundamini, qui fertis vasa Domini*, imperat Isaias [s] *Væ proinde illis, qui sancta immunde tractaverint, & sanguinem testamenti pollutum luxerint.*

Documenta.

Uadet diabolus luxuriam, tu ô Religiose Canonice tene *Castitatem* [u] ita jubet S. Legislator tuus, modum docebunt te, quæ sequuntur *Castitatis* regulæ, quarum prima vult, ut quis sensus omnes externos accuratissimè custodiat, *per hos enim*, ut scribit idem S. D. N. [aa] *quasi per quasdam januas, aut mors aut vita ad animam nostram ingreditur.* Certè ut à sensuum injuria omne malum in animam illabitur, ita ex ejusdem *Doctõris nostri* sententia, [bb] *qui se abstinet ab illicito visu, auditu, odoratu, gustatu, tactu, propter ipsam integritatem Virginis nomen accipit.* Cohibendi sunt quidem omnes sensus, sed potissimum tactus, qui uti per totum corpus; diffusus: ita *omnium sensuum*

A a §

sum

suum D. Basilio [cc] perniciosissimus est, atque
 oculi, quos anima fenestras S. P. N. [dd] appel-
 lat, refrænandi, ne per eos mors in illam ascen-
 dat, neque ii laxandi ad curiosa, & quæ sui
 muneris aut fori non sunt, multò minùs ad il-
 lecebrosa; *Castitas* enim pudibunda maximè est,
 & quæ cogitare non licet, multò minùs in sen-
 sum externum aut linguam admittit. *Non di-*
cat quis se animum habere pudicum, si habeat
oculos, aut alios sensus, impudicos, cum im-
pudicus oculus impudici cordis, Augustino [ee]
 sit nuntius Fædus cum oculis, Jobi instar, pe-
 pigisse visus est Reverendissimus Præsul Rotten-
 buechensis Michaël Fischer, ne unquam Virgi-
 nem aspicerent. Testatæ sunt hæc nobiles quæ-
 dam matronæ, quæ ab ipso, officii causâ, con-
 vivio exceptæ, sanctè asseverârunt, Præpositi
 oculos, ne quidem uno nictu in se unquam fuis-
 se convertos, cum averso potissimum à se toto
 vultu sedisset. Corpus suum castissimum à nul-
 lo unquam hominum passus est quacunque de-
 causa, ulla sui parte denudari, cui rei etiam post
 mortem duraturæ, severo interdicto cavet. Gra-
 viter aliquando decumbenti Reverendissimo
 Ranshoviensi Præsuli *Simoni* nostro, cum Me-
 dici vulgatum, sed pudori nonnihil iniquum
 medicamenti genus applicare vellent [uti fuit
 castitatis studiosissimus] constanti id animo re-
 jecit, mitti se potiùs in mortem velle contesta-
 tus

tus, quàm medium illud, utcunque salubre, adhibere. Alanus de Solminihac cum in suo brachio noxii humoris fluxione laboraret, medici quasdam unctiones præscriperant, quod tamen medicamentum absque alieni auxilii adminiculo ipsemet adhibere voluit, cùm verò Confessarius ipsius [erat is P. Leonardus Castenet, vitæ ipsius postmodum scriptor] suum obtulisset obsequium, eò quod cubicularium suum admittere noller, respondit, puritatem exigere, ne quispiam sui attactum etiam minimum, si fieri posset, permittat. Religiosissimus Præsul & Archi-Diaconus Garsensis Petrus Mittman noster, castitatis amore, nec levissimi joci vel amicitia etiam causâ passus est, ut unus alium vel manu prehenderet, vel vestem contingeret. Imò nec propiùs accedere vel sedere ad quempiam toleravit,

Secunda est. Castitas blanda, mollia & delectabilia refugit, delectatur autem asperis, hinc discretis pœnitentiæ operibus castigat corpus suum, & in servitutem redigit, vigiliis, ciliis, flagellis, humi cubationibus, & id genus aliis edomandæ libidini rebus idoneis, quas ingeniosus tortor, idémque castitatis amor aliis aliàs suggerebat. Ita piè in corpus suum sæviere ex pluribus nostris P. Petrus Forerius, & Reverendissimus Alanus, quorum hîc quadraginta omnino annis interno habitu vestitus, dimis-

fa duntaxat talari tunicâ, stramentitio thoro in-
 cubuit, quem ita consui curavit, ut stramen-
 moveri nullatenus posset: aliquot annis cili-
 cium continuò gestavit, nullum verò diem abi-
 re est passus, quò non saxum in se flagello ani-
 madverteret, luòsque humeros laceraret, adeò,
 ut cruenta post se vestigia relinqueret. Has di-
 sciplinas singulis annis sextis feriis, toto etiam
 verni jejunii & adventus Domini, uti & Baccha-
 naliorum tempore duplicabat, tantam ictuum
 grandinem in se exonerans, ceu in corpus sen-
 suum expers saxiret, [ff] Alter verò corpus
 suum tam dirè habuit ceu metalli, cùm illud
 foret, vel statua quædam ex are compacta: ci-
 licium tam asperum gerebat, ut illud spectan-
 tibus horror incuteretur, quod nonnisi putre-
 factum deposuit, aut morbo prostratus, adeò
 tamen vermium colluvie scatens, ut in terram
 projectum ab illis moveretur. Flagello uteba-
 tur crassissimo ac cruore undique tincto, eo tam
 crudeliter in se saxiens, ut in dorso hiatum si-
 ve plagam, tribus digitis altam, consciverit
 vermibus abundantem, qui carnem ad ossa us-
 que maximo sui dolore absumerent, [gg] His
 tertium jungo è Bavaria Canonicum Regularem
 R. P. Alipium Possenhaimer Diessensem 27. Au-
 gusti Anno 1669. defunctum, cilicii & amato-
 rem & gestatorem, qui, quo sese magis affli-
 geret, caligis etiam hinc inde infuebat laqueos

cilicinos. Certa ex causa à suo Præposito Augustam Vindelicorum ad quendam Aatholicum civem missus, dum ibi de more cilicio indutus pernoctasset, id manè surgens, tanquam Catholica austeritatis monumentum ibi reliquit. Cilicina porro veste exemplo Patris sui *S. Augustini*, induti incessere nostri *S. Bernardus Mentonius*, & *S. Laurentius Episcopus Dublinensis*, qui & quotidie tribus saltem vicibus acriter flagris se cadere confuevit, & plurimi alii. *B. Hartmannus Episcopus Brixinensis* noster nullo non die dorsum virgis ferendum Sacellano suo præbuit, assiduus aliàs cilicinæ vestis & ex pilis equorum confectarum caligarum die noctuque gestator, quæ vestis asperitas longiora somni spatia etiam ei exclusit. (g 3.) *R. P. Innocentius Keferlocher Decanus Diessensis* his piis flagellorum & ciliciorum savitiis non contentus, nocturno tempore plerumque nudo asseri, trunco culcitæ loco capiti substrato, indormiebat: æstate ex horto urticas ad cubiculum suum deportabat, quas dein hinc inde in lecto disperfit, somnum in illis noctu, ceu lilium inter spinas, capturus.

In demortui *P. Joachimi Endrys Garsensis* pulvinari post obitum repertæ fuerunt aliquot acutissimæ spinæ ceu studio corporis sui mortificandi certissimæ tesseræ. *B. Bernardus Blancus Vinctus* noster, præter quod asperis disciplinis &

no-

nodosis flagellis, ecutis ferreis stellulis refertis, usque ad sanguinis effusionem in se sæviret, corpusque ciliciis ex equorum pilis, quibus nonnullæ tyrochneſtes insertæ, edomaret, illud quoque jejuniis, solo pane & aqua contentus, feriis quartis, sextis, Sabbathis, diebus Verni jejunii & Christi Natale antecedentibus per integros tredecim annos, vitæ suæ postremos, affligebat. (g 4.) Nec desunt sequioris sexus ex nostris, quæ æquè in se meritoriè rigidæ extiterunt. V. Euphrosina ad S. Thomam Vicentiæ Canonica Regularis adhuc sub Parentum cura domi constituta corpus cilicinis vestibus constringere, flagrisque ad sanguinem usque cædere cœpit. Maria à S. Francisco, gestando cilicinam vestem, flagellis quoque inter jejunia in tenerum corpusculum suum [nata quippe fuit ex Illustrissima Marchionum de Moy prosapia] animadvertit, monita verò, ne hujuscemodi austeritatibus vitæ annos sibi diminueret, moriendum suaviter pro Deo esse, reposuit. (hh) Anna Maria Huldigana Parthenonis Inzkoviensis in Suevia Religiosa, præter quod omnino nihil quod carni aut sensualitati blandiretur, admitteret, corpus suum ita dirè quotidie habuit, ut ejus vivendi ratio nonnisi unicum sese affligendi studium suis Conсорoribus videretur. (ii)

Tertia est, Castitas carnem jejuniis & abstinentiâ escæ & potus domat, quantum valetudo

do aut obedientia permittit, adeoque temperantiam in quacunque corporis refocillatione imperat, ne fores excessui pateant, aut quidquam extra metas, ab ordine fixas, contingat. *Jejunium enim ex mente S. P. N. [k] mentem purgat, sublevat sensum, carnem spiritui subjicit, cor facit contritum, contribulatum, humiliatum, quod Deus non spernit. Concupiscentia nebulam dispergit, libidinum ardores extinguit, castitatis verum lumen accendit &c.* Dapibus atque epulis, nec non ebrietati est inimica *Castitas*, quam quia summè amârunt Petrus Forerius, & Alanus de Solminihac, rigidissimas sibi, ut ex ipsorum editis vitis patet, abstinentias & jejunia indixerunt; V. P. Albertus de Altissimis ex Congregatione Lateranensi nostra indies modico pane & aquæ haustu contentus, longo tempore vixit, donec Superiorum imperio à cœpto rigore, valetudini ejus multùm adverso, desistere jussus fuit. R. P. Joachimus Endrys Garsensis gulæ juratus hostis, cibos oppidò amaros reddidit, quos tamen vix pro vita sustentanda sufficientes, pluribus saltem annis, admiserat. B. Hartmannus Brixinensis è Can. Reg. Episcopus omnem carniû esum sibi interdixerat, solishumi natis, & quales per cineralia adhiberi solent, cibis vesci consuevit.

Quarta est, Castitas Religiosa otium malignum penitus proscribit, multam enim malitiam

tiam docuit otiositas. Verè à gentili Poëta dictum:

Otia si tollas, periëre cupidinis arcus.

Ajebat olim Diogenes, *libidinem otiosorum negotium esse.* Verùm sub nomine otii æquè frivolæ confabulationes, ludicræ effusiones, curiositates & iners somnus venit. *Spiritus deficit, ubi caro quiescit,* inquit S. Legislator noster [ll] Petrus Forerius vir verè virgineus, somnum gustabat potiùs quàm capiebat, ita illius parcissimus fuit: frequenter tres noctes transigebat palpebris nunquam oclusis. Alanus ad lectum reluctante animo semper accedebat, indulgens somno pluribus annis non nisi quatuor horas. Somnum verè ignorabat P. Dionysius Capretta ex Congregatione Lateranensi, qui horâ quintâ, ac illâ sæpiùs interruptâ terminabatur. [mm] S. Gilbertus de Sempringham somnum non cubando, sed sedendo non tam capiebat, quàm fugabat. [nn]

Quinta est. Religiosa Castitas omnia, quæcunq; pravis cogitationibus vel propinquam vel etiam remotam ingerunt occasionem, studiosè declinat, maximè quasvis conversationes cum pueris formosis ac delicatulis, ubi generosi spiritus emasculantur, & tenerescunt. Visitationes quoque ac colloquia cum dispari sexu. *Noli ire ad colloquium mulieris,* monet noster Hugo de S. Victore, [oo] *ne sis separatus à regno Dei,*

Dei, & ne velis dicere, loquor cum muliere, & mundus sum. Quia sine ulla dubitatione, verba sunt S.P.N. (04) qui familiaritatem mulierum non vult fugere, citò dabitur in ruinam. Et nonnullis interjectis lineis. Qui cum mulieribus habitantes putant se castitatis obtinere triumphum, ignorant, se apud Deum dupliciter reos existere, dum se ipsos in periculum mittunt, & aliis exemplum perverse familiaritatis ostendunt. Mulierum etiam Sanctarum ac Religiosarum familiaritates à Castitatis amante sunt vitandæ, siquidem ex sententiâ sancti Doctoris nostri (pp) nec eo minùs fugienda illa sunt, quia religiose videntur, quantò enim religiosius, tantò citius alliciunt, & sub prætexitu pietatis latet viscus libidinis. Ipsa caro diversi sexûs hostis & laqueus est sufficiens, quæ dum sibi mutuo approximatur, animas etiam mundissimas solet inquinare & illaqueare. S. Theotoni- us author Congregationis nostræ & Monasterii S. Crucis Conimbricensis in Lusitaniâ ita fœminarum familiaritatem à se proseripsit, ut nec ipsarum auriculares confessiones, multò minus colloquia privata absque arbitro exciperet. Eum cum fœmina quædam decori vultûs verbis blandis in sui amorem trahere vellet, is dolum subodorans, nisu quo potuit efficacissimo in faciem impudentis scorti salivam ex imo pectore tractam projecit. Alio tempore ab aliâ magni nominis fœminâ in domum suam, nescio sub quo

Bb

pietatis

pietatis schemate, vocatus, cum ad interius cubiculum, lociis à fœminâ exesse iussis, perductus, variis lenociniis ad turpia alliceretur, proterviam mulieris is miratus, ac simul signo salutiferæ Crucis efformato, relictis calceis nudipes fugâ sibi, alterius instar Josephi Ægyptii, consuluit. (qq) Pari zelo S. Petrus Pipertacensis noster impudicam mulierem, quæ ad labefactandam ejus pudicitiam advenerat, à se fugavit. (q3.) V. P. Albertus de Altissimis adeo omne commercium & alloquium fœminarum sibi interdixit, ut ne matrem quidem ad aspectum admiserit, satiùs esse ratus, mentis quàm corporis oculis eandem intueri, atque cum Deo illà absente tractare. (rr) Simon Ranshoviensium Præpositus parentem suam nec inter hospites quidem monasterio recepit.

Sexta est, Castitas Religiosa quotiuscunque à pravis suborientibus cogitationibus, imaginati-
onibus, phantasiis aut tentationibus quibuscun-
que sibi insidias parari sentit, iisdem non immo-
ratur, aut colludit affectui, sed è vestigio ani-
mum in tutiora convertit, obortasque tentatio-
nes continuò excutit, nec eas invalescere finit,
usquè dum periculosa fiant, ægrè vincantur, ac
repetitis ictibus conscientiam perplexam red-
dant. Dum parvus est hostis, interficiendus
est, *parvulos allidendos ad petram* jubet Regius
Vates (ll) *sed qui sunt hi parvuli Babylonia?*
inter-

interrogat *Hipponensis Doctor*, (tt) respondet, nascentes mala cupiditates. Quando nascitur cupiditas, antequam robor faciat adversum te mala consuetudo, cum parvula est, elide illam. Sed times, ne elisa non moriatur? ad petram elide, Petra autem erat Christus. Dicta sua corroborat idem S. Doctor quàm lucidâ, tam convenienti similitudine. (t 3.) Quomodo si aliquis carbones apprehenderit, si citò eos projecerit, nihil ei nocebunt: si verò diutius tenere voluerit, sine vulnere abire non poterit. Ita ille, qui ad concupiscendum oculorum defixerit intuitum, & libidinis malum in corde suscipiens, morati in corde suo liberè permiserit, excutere à se sine anima plagi non poterit.

Septima est. In tentationibus castitati repugnantibus confugere 1. ad vulnera & mortem Christi, nullum enim tam potens est, ait S. Augustinus, (uu) & tam efficax contra ardorem libidinis medicamentum, sicut mors Redemptoris. Et alibi (u 3.) Cum me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi. Si ardor libidinis moveat membra mea, recordatione vulnerum Domini nostri Filii Dei extinguitur. 2. In auxilium vocare Deiparam, Angelum Tutelarem ac alios Cœlites, quos Castitatis Patronos novimus juxta illud mellei Doctoris (w) Si insurgunt venti tentationum, si incurras scopulos tribulationum, respice maris stellam, voca Mariam.

388 Pars III. Alim. Piet. Augustiniana
riam. Et (z) Quoties gravissima cernitur urgere
tentatio, voca Custodem tuum, ductorem tuum,
adjutorem tuum, inclama eum, & dic: Domine
salva nos, perimus. 3. Denique frequenter uti
Sacramentis Pœnitentiæ & Eucharistiæ: Sedat
siquidem, teste Cyrillo (x) cùm in nobis maneat
Christus, sevientem membrorum nostrorum legem,
pietatem corroborat, perturbationes animi extin-
guit.

Quomodo verò contra Castitatis votum à
Religioso peccetur, fori mei non est, sed Theo-
logiæ Practicæ Doctorum, hic agere, id dunta-
xat insinuo, quicquid in hominibus laicis extra
conjugium peccatum contra castitatem est, illud
in Religioso sacrilegium quoque contra votum
esse, ac proinde duplicem habere malitiam, sic
tamen ut malitia sacrilegii sit mortalis, in qui-
bus actibus malitiâ libidinis est mortalis. Ven-
ialis autem, in quibus est ipsa venialis. Porrò
oportet Religiosum Canonicum ac quem vis
alium voto Castitatis obstrictum abstinere ab
omni actu impudico, cogitatione, delectatione
morosâ, pollutione voluntariâ, turpi contactu
& aspectu, liberiore congressu cum fœminis,
ex quo nocitura libertas sequitur, risus indecens,
gestus levior, membrorum jactantia, & id ge-
nus plura quibus aliquando tota Castitatis ma-
china ruit.

Tan-

Tandem amore castitatis etiam mundus sic vestitus tuus, munda cubicula & conclavia, ut nihil in illis sit inordinatum, nihil minus compositum, ut nunquam verecunderis, si magnæ auctoritatis vir ex improvisò cubiculum ingredia- tur : ne videlicet tum necesse sit, aliqua subito ex oculis amovere. Dum te ad dormiendum componis, nulla pars corporis nuda appareat, & situs jacentis in lecto sit talis, quem etiam in præsentia virorum gravium, si coram his neces- sariò jacendum esset, non erubesceres, vitabis- que omnem etiam ulnarum & brachiorum de- nudationem, non modò dum sanus, sed etiam dum æger decumbis. Exterior enim hæc com- posito & mundities index est & argumentum in- terioris.

(a) Lib. 1. c. 13. de Virg. (b) Ser. 249. de Temp. (c) Ser. 143. (d) lib. de vid. (e) sap. c. 5. (f) lib. 2. Conf. c. 7. (g) Ser. 250. de Temp. c. 2. (h) Ser. 249. de Temp. (i) Ser. 47. ad Fratr. (k) Apud Hieron. Hirnhaim per- jod. 4. nuc. 25. (l) in Psal. 102. (m) Proverb. c. 23. (n) Apud Hirnhaim loc. cit. (o) Ser. 55. de Temp. (p) Ser. 250. de Temp. (q) c. II. (r) c. 26. (s) c. 52. (u) Ser. 24. ex ineditis. (aa) lib. 50. homil. hom. 35. (bb) de Verb. Dom. Ser. 23. c. 2. (cc) apud Hirnhaim nuc. 26. (dd) in Psal. 41. (ee) cap 4. Reg. (ff) vit. c. 2. lib. 3. (gg) lib. 2. vit. c. 14. (g3) Constant. Ghinius 4. Aug. (g4) ex Vol. 2. Barvar. sanct. (hh) ex vitâ per Hilar. à Costa. (ii) ex docum. transmissis. (kk) Ser. 230. de Temp. (ll) super Ioan. (mm) ex Lyceo Later. (nn) ex vita apud Bolland. To. I. Feb. die 4. (oo) lib. I. miscell.

e. 91. (04) de Honest. Mulier. (pp) Apud Hirnhaim loc. cit (qq) ex vita per Can. Reg. anonymum conscriptâ apud Bolland. tom. 2. die 18. Feb. (q3) ex Prop. Can. Reg. 9. Sept. (rr) ex vita l. 2. c. 4. (ss) Psal. 136. (tt) in Psal. 236. (t3.) de Honest. Mul. in fine. (uu) cap. 23. Man. (u3.) Man. c. 22. (vv) Hom 2. super Miss. (z) Ser. II. in Psalm. qui habitat. (x) lib. 4. in Ioan. c. 17.

CONSIDERATIO VII.

De Obedientia Religiosa.

Mens Iusti meditabitur Obedientiam, *Prov.*
cap. 15. v. 20.

PUNCTUM I.

Expende. Excellentiam Religiosæ Obedientia, quæ est inferioris ad Superiorem propter Deum voluntaria subiectio, voto stabilita. Eam comprimis S. P. Augustinus appellat, (a) in creaturâ rationale matrem quodammodo ac Custodem omnium virtutum. Et (b) omnis Iustitia originem atque perfectionem: nec non Virtutem radicalem, atque, ut dici solet, matricem & planè generalem. (c) Pluribus alii eandem effecerunt encomiis. Obedientia certè in sacris paginis antefertur victimis & holocaustis, cum in iis aliena caro mactetur, per obedientiam verò voluntas propria & libertas, quâ nihil pluris in mundo æstimatur: quare sepulchrum propria voluntatis vocavit Joannes Climacus Obedientiam, quam

quam Dei Filius tanti fecit, ut palam eos, qui voluntatem Patris sui facerent, loco matris suæ se habiturum esse, dixerit, imò ipse de cælis descendens, *non sicut homo*, verba sunt S. P. N. (d) *qui eligit facere voluntatem suam, non eius a quo factus est, sed ut cælestis Patris sui voluntatem impleret*, scilicet carnem humanam assumendo, in terris conversando, miracula patrando, populus doctrinam, quam à Patre hauserat, edocendo, ac tandem mortem Crucis in redemptionem hominum subeundo, *ut obedientiam doceret eos*, teste eodem S. P. N. (e) *qui non aliter, nisi per obedientiam salutem consequi poterant: in semetipso prius complens, quod ab aliis impleri volebat.*

2. Ipsi Angeli ministri Dei ad intelligendam, faciendamque ejus voluntatem paratissimi, nil agunt in cælis, ex sententiâ magni *Præsulis* nostri, (f) *nisi quòd divinis obtemperent nutibus.*

3. Ejusdem cum geniis cælestibus in æternum obediendi studii sunt reliqui sancti in cælo juxta illud ejusdem S. P. N. (g) *In cælo tanta obediendi erit suavitas & facilitas, quanta vivendi regnandique felicitas, & hoc æternum erit, æterumque esse certum est.*

4. SS. Virgo Virginum *Maria* solius obedientiæ merito & accommodando se divinæ voluntati ad *Deiparæ* dignitatē evecta fuit. Unde exclamat *S. Augustinus*: *O humilis obedientia, quæ dum fidem dedit, cæli opificem incorporavit!* (h) 5.

Obedientia in gratiâ exercitia, hominem reddit

Deo quàm simillimum, quantum scilicet hæc ab homine obtineri potest, dum reddit hominem conformem ejus voluntati, non enim beneficio memoriæ neque intellectûs evadit is Deo similis, sed per voluntatem, voluntas autem humana nunquam illi similior efficitur, quàm volendo, exequendôque, quod ille vult. Tales appellantur in divinis litteris Dii, non propterea solum, quòd iis divina voluntas significata sit, sed multò magis, quòd executioni mandata & opere ipso perfecta sit.

P U N C T U M I I.

Expende. Ex præstantiâ *Obedientiæ* derivari magnitudinem meriti & copiam fructuum illius. Nam 1. *Obedientiæ* beneficio non solum omnia Religiosi opera meliora fiunt, sed etiam, quæ per se nullius sunt meriti, fiunt Deo grata & meritoria, ut ex *obedientiâ* comedere, ambulare animi gratiâ, cubitum ire; rectè proinde comparatur *Obedientiæ* virgulæ divinæ, quæ contactu suo omnia in aurum convertit. *Augustini* dictum est, *Citiùs exaudiri unam obedientis orationem, quàm decem millia contemptoris vel arrogantis*, (i) quod & S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis extra se raptæ divinitus revelatum, dum hæc verba sibi dici audit: *Multò majus esse in conspectu Dei parvum opus factum à Religioso cum obedientiâ & simplicitate, quàm aliud multò magis heroicum & apparens factum etiam pro Deo,*
sed

sed cum in vestigatione & discursibus humana prudentia. 2. Obediens, dum in obsequium hujus virtutis voluntatem, malam illam bestiam, quæ sola mergit homines in gehennam, captivat, omnia salutis pericula, hostésque, carnem scilicet, mundum & dæmonem superat, juxta illud Salomonis: (l) *Vir obediens loquetur virtorias, & S. Augustini, (m) sola obedientia tenet palmam, sola inobedientia invenit pœnam.* Muntum quidem, dum vilipendit ejus vanitates: carnem, dum ejus cupiditates coërcet: dæmonem, dum ipsi resistit continuâ illâ subjectione, quâ pendet à nutu superioris sui. 3. Mortem etiam vincit *obedientia*, hæc enim S. Theodoro Studita recte (n) *mortis securitatem parit, & obedientibus licet esse imperterritos* (scilicet ad mortem & tribunal Judicii Dei) *qui dilecto se præbent, omnéque studium in obedientiâ ponunt.* Unde jure merito à S. Climaco, (o) vocatur *securum periculum, immediata ad Deum excursatio, tuta navigatio, confectum dormiendo iter.* *Quis dubitare potest de suâ salute,* ait B. Catharina Bononiensis in libello Dei jussu scripto. (p) *Si finiat vitam in obedientia? per quam credit firmiter, se melius salvandum, quàm per ullam pœnitentiam, jejunium & quamvis contemplationem.* 4. Ipsummet Deum vincit, ut obedienti nihil negare possit, ita nimirum par pari refertur, ut dum Deo obedimus, ille vicissim quasi mirâ dig-

natione nobis obediat juxta illud à se promissum, *Voluntatem timentium se faciet*, (q) Congruum siquidem est, ut si Dei voluntatem faciamus, quod ex sententiâ S. P. N. (r) *obediendo sit*, is vicissim faciat nostram: quo modo *Obedientia in Deo facit nos quasi omnipotentis* (s)

P U N C T U M III.

Expende. *Utilitatem Obedientia*. Primam assignat S. Augustinus hisce verbis, (t) *Magna utilitas est hominis jubenti Deo, etiam incognitâ jussionis ratione, servire. Jubendo enim Deus utile facit, quidquid jubere voluerit: de quo metuendum non est, ne non profutura precipiat: nec fieri potest, ut voluntas propria non grandiruine pondere super hominem cadat, si eam voluntati superioris extollendo præponat. Secunda est. Obedientia Religiosum eximit ab innumeris molestiis ac curis, quas quotidie experiuntur, qui in sæculo arbitrato suo vivunt. Obediendi enim omnium rerum suarum curam in humeros aliorum conjicit, & quasi infans alienis ulnis se gestari sinit, velûtque dormiendo iter ad cœleste regnum facit. Unaquæque anima, inquit S. Legislator noster (u) tantò est pietate purgator, quantò privato suo minùs delectata genio, legem universitatis intuetur, eique devotè ac libenter obtemperat. Tertia est, ad hanc virtutem concurrunt quasi ad pulcherimum opus ex pluribus gemmis concinnandum plures virtutes.*
Nemo

Nemo enim se alteri homini in omnibus subiicit, nisi magno Dei amore ardeat, multâ etiam fide in eum & fiduciâ subnixus: deinde profundâ humilitate, patientiâ, fortitudine, & constantiâ præstans. Unde S. Gregorius (w) *Obedientia virtutes ceteras menti inserit, insertasque custodit.* Plures utilitates recenset Alanus de Solminihac noster (x) asserendo, *obsequentem perire non posse, obedientiâ non minùs, quàm fide hominem impeccabilem reddi; felicem enim esse, qui in omnibus obtemperat, & legitimi Superioris duxum sequitur, quod hac ratione plurimis periculis subducatur, vivâtque in pace, qua omnem humanum sensum exsuperat; non certius amoris in Deum indicium esse, quàm alacrem obedientiam.* Quin securitatem quoque habet obediens, ne illum Deus patiatur incurrere salutis periculum in iis actibus vel occasionibus, in quibus obedit, sed eum ac omnibus peccati laqueis custodiet, in quos etiam fortasse incidisset, nisi *obedientiam* ducem habuisset.

PUNCTUM IV.

Expende. *Damna inobedientia I.* Gravissimè punitur. *Major vindicta,* scribit S. P. N. (aa) *iussionum refugum inobedientem consequitur, quàm præcepto obtemperantem.* Sensit hoc protoparens noster ac sera ejus posteritas, quem S. Augustinus alloquens ita inquit: (bb) *Inobedientia te subjecit morti, quia prohibitam arborem*
teti-

tetigisti. Core, Datham & Abiron vivos terra
 absorpsit: Saul regno exutus & vitâ, atque po-
 pulus Israeliticus variis cladibus sæpius afflictus.
 2. Mortis supplicium à Deo decernitur inobe-
 dientibus: *Qui superbierit, nolens audire Sa-
 cerdotis imperio, morietur homo ille.* (cc) Ex-
 pertus est id Propheta ille Bethel, de quo idem
 S. Doctor (dd) meruit *Propheta Altaris Bethel,
 quoniam laboriosi itineris famem & sitim, ut sibi
 iussum fuerat, non pertulit, inobedientia vindi-
 ctam, mortem ipsam paulo post invenit.* 3. Deus
 inobedientiam erga Superiores assumit ac vin-
 dicat ceu sibi exhibitam, unde ad Samuelem ait,
 (ee) *non te abiecerunt, sed me.* Et Christus ad
 Apostolos, (ff) *Qui vos spernit, me spernit.* 4.
*Esse inobedientem, ex mente S. Basilii (gg) mul-
 torum magnorum malorum radix est.* Hinc
 omnes mundi hujus curæ, anxietates, labores,
 ærumnæ, morbi, fames, sitis, egestas, bella,
 dolores partûs, mors denique ipsa ac omnis ge-
 neris peccata *inobedientiæ effectus sunt & pœnæ.*
 Pulchrè Africanus *Præsul* noster (hh) *Eva ino-
 bediens meruit pœnam, Maria obediendo conse-
 cuta est gratiam.* 5. Præmium *inobedientiæ* est
 infernus, ubi horrenda supplicia illum expe-
 ctant, qui voluntatem suam placito superiorum
 non subiicit, sed contra fidem Deo præstitam,
 proprietariè ac sacrilegè usurpat, & per inferna-
 lem hunc ritionem æternas sibi flammæ succen-
 dit,

dit. Certè Alanus noster libentius adstantem lateri suo diabolum, quàm Religiosum inobedientem & immorigerum conspexisset. (ii) Ægidius Franciscanus, *recta eos ad inferos pergere*, asseverabat, qui in monasterio arbitrato suo & *pro suâ voluntate vivere volunt.* (kk) O malum execrandum!

Documenta.

Recte vivere illum pronuntiavit Africæ oraculum *S. Augustinus*, (ll) *qui obtemperat præcipienti Deo*, addeo ego, legitimo superiori suo, *propter Deum.* Hoc te, ô Religiose Canonice! facturum voto firmasti, dum absoluto tyrocinio, solemni formulâ Prælato tuo *Obedientiam ad mortem usque servandam* in facie Ecclesiæ promissisti, idque propter Christum & ipsius amore, quæ in eo consistit, quòd Religiosus Prælato suo, sive Superiori, in cujus personâ Deus ipsi repræsentatur, omnem honorem areverentiam deferre, ejusque jussit parere sive obtemperare, atque suam voluntatem ejus voluntati subiicere sit obligatus. *Aggredere itaque intrepidus*, hortadore *Augustino*, (mm) & dicta factis imple, ipse adiuvabit, qui vota nostra expectit, idque juxta sequentia documenta, quorum *Primum est.* *Obedientia*, quidquid sibi præcipitur, quod tamen certum non sit, displicere Deo, omnino sic accipit, quasi Deus præcipiat, hinc

hinc ne latum unguem à Superiorum jussis discedit, sed accuratissimè quæcunque mandata sunt, pro justis & sacris reputat, imò pro melioribus & sanctioribus, quàm quæ vel propria vel aliorum hominum sapientia invenerit. Insinuat hoc Regula nostra, quando *Proposito*, aut qui aliorum curam gerunt, tanquam *Patri* obediendum præcipit. Sic planè constituta erat Alani nostri obedientia, qui ne illius merito defraudaretur, quamdiu Abbas Cænobii Cancellatensis extitit, regimini cujusdam directoris perfectè se subiecit, cujus vocem tanquam à Deo cælitùs sibi submissam acceptavit, nihilque egit, nisi prius ab eo præceptum, quin ipsam in ediam, aliasque mortificationes sibi præscribi curavit; quæ cuncta dein ad amussim observavit. (nn)

Secundum est. Obedientia, eò quòd in Superiore Deum respiciat, æquè imprudentis & indiscreti, ac prudentis & discreti, æquè morosi & asperi, quàm mansueti ac blandi, æquè in docti ac docti jussa submissè ac prompte exequitur: nec curat an Superior plures vel pauciores ætatis vel professionis numeret annos quàm subditus, an imperet propensioni suæ contraria, an ardua, an difficilia, imò & impossibilia. Omnia enim libenter amplectitur *obedientia*, cujus meritum ex operis injuncti difficultate crescit. Ita R. P. Petrus Forerius alicui fratri Adiutori Professo

fesso obtemperans, illius preces veluti totidem præcepta excepit, perfectiusque ab ejusdem voluntate pependit, quam non faceret aliquis Novitiûs erga suum Magistrum, non obstante, quod ea, quæ juberentur, suæ propensioni, suisque desideriis penitus adversarentur. (oo) Decessit Petrus opinione sanctitatis & post mortem quotidianis miraculis elarus. 9. Decembris Anno 1640. cujus beatificatio Romæ modò agitur. Paula Merendin Parthenonis Inzkoviani in Sueviâ Canonica Regularis *ad obedientiam* præscriptum cuncta peragere oppidò adlaboravit, sive ea corpus concernerent, sive animum, dicere solita, experientiâ se didicisse, obedientem impossibilia etiam præstare posse. Quod ut verum probaret, jussit Novitiam quandam, cui Catharinæ nomen, betam candidam inverso ordine terræ inferere, quæ dictis audiens mandatum explevit effectu tam felici, ut in magnum fructum excreverit beta, cujus folia postmodum, ceu fructus *obedientiam* Religiosarum Virginum mentis appositæ fuerunt. (pp) Affine huic est, quod in rebus à P. Stephano Agazario Cong. S. Salvatoris Bononiensis nostro Authore gestis narratur. Percusserat tyro quidam Religiosus Cœnobii S. Donati prope Florentiam Ordinis nostri lignum aridum vitis cujusdam, quod ut morum Magister rescivit, terræ illud infodere, & aquâ quotidie irrigare jussit, qui morem præcipienti fideliter

ter gerens, tamdiu iussa adimplevit, quousque tandem demortuum lignum revixit, in magnam vitim excrevit, atque uvas optimas, in *obedientia* præmium, protulit: Stetit hæc vitis adhuc, teste oculato P. Conſtantino Ghinio (qq) initio præſentis ſæculi, ſtetiffêtque diutius ni bellorum injuriâ unâ cum Monafterio periiffet.

Tertium eſt. Verus *Obediens* Superioribus omnem reverentiam exhibet, hoc ipſo quia ſunt ſupremi Numinis Vicarii, quæ gemina eſt, exterior & interior: prior quoad externam geſtulatione modica eſt, ac pro cujusque Ordinis conſuetudine diverſa, ne tamen in auliciſmum vergat; altera in quâdam animi propenſione & præclaro ſenſu erga Superiores reperitur. Hinc procul à verâ obedientiâ oppoſitiones, contractiones, indignationes, item judicandi libertas, interceſſionum procuratio, ſollicitandi importunitas, appellatio ad altiorem Superiores, circumventio per aliquam practicam. Hæc dæmonis artificia ſunt, inquit P. Hugo Roth è S. J. *in regiâ viâ virtutum*, quibus poteſtas Superioris debilitatur, & ſubditi indiffidentia contra illum coniiicitur.

Quartum eſt. Verus *Obediens* moderatoris nutibus obſequitur, non exſpectato ejus expreſſo mandato. Tales extitère Religioſi illi Canonici in Abbatîâ Cancellatenſi ſub Abbate Alano degentes, qui ad unicum duntaxat verbum,

uni-

unicum oculi nictationem, minimum Superioris voluntatis signum in ignem se coniecissent. (rr) Maria Huldiana supra laudati Cænobii Inzkoviani Religiosa aded exactè obedire novit, ut necessum fuerit, à superioribus probè antea examinare, quæ facienda ei injungerent, cùm ipsa non verborum sensum aut Superiorum mentem, sed nuda verba attenderet, diligentissimèque expleret.

Quintum est. Obediens suam voluntatem cum voluntate Superioris conformat, atque idem vult, quod ille vult, aut non vult, imò ad absentiam superioris suam quoque dirigit, ac idem quod ille non modò vult, sed etiam sentit, exequi studet, jussa ipsius approbat, judiciumque suum ejusdem judicio integrè submittit. *Impossibile enim esse,* dixit Alanus noster, (ss) *ut bono quis apud Deum loco sit, si non bene cum suo Superiore conveniat, hocque suo sanguine se roboraturum, & si res aliter se habeat, petere se, ut in extremo judicii die id sibi exprobetur.*

Sextum denique est, Obediens Deo auspice & ex motivo obedientia cuncta aggreditur, atque generosum in ardua, quando injunguntur, animum inducit, conaturque ut omnium executio sit perfecta, id est, integra, non ex parte tantùm pro mensurâ affectûs. Data fuit licentia cuidam Canonico Regulari Cænobii Gartensis in Bavariâ ad notum quodpiam monasterium proficiscendi,

ciscendi, atque ad statutum tempus ibi permanendi, quo elapso domum illico rediret. Accidit, ut pergratus hospes foret, & nequaquam statuto tempore dimitteretur, quare ei pileum & baculum occultarunt. Verum Religiosus obligationis suæ memor, neutiquam de Superioris sui tacita voluntate præsumens (quæ præsumptio & Epikeja multos seduxit, seducitque usque in hodiernam diem discretionis pallio) absque pileo & baculo domum remeavit, iter emensus aliquot horarum spatio. *Constans* usque ad præfixi operis absolutionem. *Velox*, etiam ad alterius inchoati omissionem. *Fortis* contra incidentes molestias. *Humilis*, obedientia enim, teste S. Augustino (tt) non nisi humilium esse potest. *Cæca*, non discernens inter levia & majoris momenti opera. *Fida*, non clanculo remissior quàm in aperto. *Simplex*, sine discussione, cum subjectione judicii: *divino*, Superioris, *intonante præcepto*, *obediendum est non disputantum*, verba sunt ejusdem S. Patris. (uu) *Prompta sine tergiversatione*. B. Mariæ de Sylva Lusitanæ Canonice Regulari nihil unquam demandatum erat, quin id incunctanter animo & opere expleret. (ww) *Hilaris*, sine mæsto corporis habitu, sine fronte contracta, sine vocis murmure.

Et hic est Spiritus obedientiæ perfectæ, à quo quisquis ob rationes humanæ prudentiæ de viat, non ille ducitur spiritu Dei, sed mundi & Politico, quem prò dolor, animæ quædam sciolæ, magno suo dispendio, contra Scripturæ, Patrum, Sanctorum Omnium sensum ac doctrinam nimis quam sæpè sequuntur. Expertus est, æternæ salutis suæ commodo, *obedientia* utilitatem in ultimo agone Canonicus ille Regularis Reicherspergensis in Bavariâ, cui pietas, quâ in vitâ excelluit, *Arnoldi Pii* nomen indidit, cum enim in supremâ illâ luctâ à nefariorum spirituum cohortibus, quæ se illi dabant in conspectum, multum impeteretur, obiicerentque ei plura minoris momenti, quæ nondum expiasset. Tandem ut monstraret Sodalibus Arnoldus, quàm verum esset Dei Verbum addicentis *Obedienti Victorias*, paulò ante, quam Kal. Februarii Anno 1166. efflaret animam, lætus exclamavit, *Io Obedientia! Io Obedientia!* (y)

Plura pro perfectâ *obedientia* observatione lege, mi Religiose Canonicæ, quæ habent Constitutiones Congregationis nostræ Gallicanæ Monachii anno 1660, impressæ, par. y. cap. 7. R. P. Carolus Faure noster in Palæstrâ Religiosa sive Institutione Novitiorum pro Ordine Canonicorum Regularium c. 27. §. 1. & 2. atque conversus ad Deum, dic submissimâ animi reverentiâ cum *S. Legislatore*

404 Pars III. Alim. Piet. Augustiniana
latore tuo (xx) sit obedire tibi, mihi amabile;
& resistere tibi, execrabile!

(a) Lib. 14. de Civ. c. 12. (b) in Psal. 71. (c) lib. de bono conjug. (d) lib. 8. de Gen. ad lit. c. 2. (e) lib. 1. de incarn. Verb. c. 19. (f) Ser. 65. de diver. (g) de Civ. lib. 19. c. 27. (h) apud Maurit. Abb. Langheimens. in Tub. cæl. (i) lib. de of. Monach. (k) vita 4 part. c. 4. (l) Prov. c. 21. (m) Ser. 34. de Verb. Dom. (n) Ser. 13. (o) Grad. 4. (p) de armat §. 7. (q) Psalm. 144 (r) Ser. con. Arr. c. 7. (s) Ita discurret P. Corn. à Lap. S. 1. in cap. 21. Prov. (t) lib 3. de ver. Inn. c. 28. (u) lib. 83. quest. qu 79. (vv) apud P. Leonar. Casten in vita Alni lib 3. c. 17. (x) lib. 25. mor. c. 10. (aa) in Epist. que præmittitur lib. de mirab. S. Script. (bb) in Psal. 70. (cc) Deut. c. 17. v. 12. (dd) loc. cit. (ee) 1. Reg. c. 15. (ff) Luc. 10. v. 16. (gg) in Reg fus Reg. 119. (hh) lib. de s. bar. c. 5. (ii) in vit. loc. cit. (kk) apud Hirnhaim fol. mihi 307. (ll) lib. 17. de Civ. c. 4. (mm) apud P. Hirnhaim fol. 65. (nn) in vitâ. (oo) lib. c. 10. vita. [pp] ex documentis transmissis. Obiit Paula Merendina 28. Augusti anno 1627. [qq] in Natal. SS. Can. 28. Octob. [rr] lib. 1. c. 14. vit. Alani. [ss] lib. 3. c. 17. vita ejusdem. [tt] lib. 14. de Civ. c. 13. [uu] lib. 16. de Civit. c. 32. [vv vv] P. Arturius in Gynæceo Sac. die 1. Feb. [xx] lib. Med. c. 7. [y] part. n. 30.

PUN-

CONSIDERATIO VIII.

De Renovatione Spiritûs & Votorum.

Renovamini spiritu mentis vestræ. *Ad Ephes.*
c. 4. v. 23.

PUNCTUM I.

Expende. Eam esse humanæ conditionis infirmitatem, ut, quamquam Religiosus Dei gratiâ adjutus, vi professionis ac trium votorum emissionis *Templum Dei* effectus sit juxta illud *S. Augustini*. [a] *Quid vovimus Deo, nisi ut templum Dei simus?* atque magnis passibus ad insignem sanctitatis gradum feratur, facile tamen vis, illa propositi sive difficultatibus occurrentibus frangatur, sive suapte sponte (quæ humanæ voluntatis inconstantia est) concidat, sive oblivione, quæ *S. P. N.* [b] *Privatio memoriae est*, sive denique aliis ex causis [quæ hîc exprimendæ erunt] intepescat, Verissimè enim dixit *Africanum Oraculum* [bb] *Multos in Novitate suæ Conversionis ferventer orare, addo, legere, meditari, obedire &c. postea languidè, postea frigidè, postea negligenter.* Quare ad hanc inconstantiam proscribendam, ad hanc oblivionem evitandam, spiritualem verò profectum promovendum nihil adeo necessarium est, quàm frequens *Sui ac Votorum Religiosorum Renovatio*, secundùm illud *S. Legislatoris nostri* [c]

Bona est repetitio, ne subrepat oblivio: quâ illorum uti & virtutis ac perfectionis non solum in communi, sed & in particulari eâ investigatur idea, quæ instituto proprio congruit, & ad quam in nobis efformandam, Deus non vocavit, specialiter advertendo, quantum ab eâ aberraverimus, ut gradum revocare, & prima illa lineamenta, quæ Deus quondam in animâ nostrâ duxit, si quâ parte oblitterata sunt, restaurare possimus. Quoties aliquod peccatum, scribit idem S. P. N. [d] aut cogitando, aut loquendo, aut etiam operando perficimus, templum Dei destruimus, & ei qui in nobis habitat, injurias irrogamus. Et ideo si quis in se templum Dei sordidavit, vel forte usque ad fundamenta destruxit, dum tempus est, cum Dei adjutorio studeat reparare perditâ, erigere lapsa, destructaque exstruere. Quare

PUNCTUM II.

EXpende. Spiritualis hujus templi deformationis, vel omnimodæ etiam destructionis præsentissimum remedium esse repetitam ac feriam Spiritus, Votorumque innovationem. Est verò se innovare. 1. Renovare priorem illum spiritum ac fervorem, quo Deus aliquando nos, seu ipso conversionis exordio, seu postea cumularat, atque sic intelligendus est Apostolus scribens ad Ephesios [e] *Renovamini spiritus mentis vestre.* Quæ verba more suo acutè S. P. N.

N. elucidans [f] ait : *Nihil aliud dicit, nisi renovamini mente vestrà, sic enim spiritus mentis nihil est aliud, quàm mens, quomodo Corpus carnis nihil potest aliud esse, quam caro.* 2. Innovare se, est spiritualis vitæ juventam iteratò inducere, atque ut ibidem loquitur D. Paulus: *Exuere veterem hominem, & induere novum, sive ut S. Doctor noster loquitur, mutare mores, verba illius sunt, [gg] mutare mores: Saculum diligebatis, Deum diligite, nugatoria iniquitatis, temporales voluptates diligebatis, proximum diligite. Sed quid est novus homo, interrogat porro Africanus Presul noster [h] ut illum induas?* respondet sibi, *a vetustate innovatus: ad quam rem innovatus? ad desideria cœlestia, ad concupiscenda æterna, ad patriam, quæ sursum est, quæ hostem non timet, desiderandam.* Aliam explanationem, *quid sit exuere veterem hominem & induere novum, ex P. Edmundo Augerio Soc. JESU in documentis infra intelliges.* 3. Innovare se, est sese convertere, sive vivendi formam tepidam, laxam, legibus ac Regulæ minùs conformem immutare in meliorem. Ea mens fuit Vatis Regii, dum ait, [i] *Dominus animam meam convertit, renovavit & ad statum pristinum reduxit.* 4. Renovare tria vota, est excitare obligationis memoriam, quâ Deo in primâ eorundem emissionem nos obstrinximus, ad exactiorem illorum observantiam, ad devotionis au-

gmentum, & majorem in vocatione confirmationem. *Quisque*, inquit S. P. N. [k] *quod volueris, voveat, illud attendat, ut, quod voverit, reddat. Unusquisque Deo, quod vovet, si respicit retrorsum, malum est.*

PUNCTUM III.

EXpende. *Renovationis Spiritus & Votorum* præstantiam & utilitatem: nam præter quod illa sit efficax remedium oblivionis, inconstantia ac teporis nostri, quoties renovantur promissiones Deo factæ, uti cœlitus in raptu quodam S. Maria Magdalena de Pazzis intellexit, fit 1. quædam renovatio unionis cum Deo, & acquirat anima dilecta unionem plus vel minus, secundum statum perfectionis, in quo reperitur & secundum Charitatem, quam habet in se. 2. Solatium est SS. Trinitati, quoniam est renovatio complacentiæ internæ, quam habet anima in seipsâ, & de seipsâ, cum tali oblatione Deo factâ, revocando semper primam delectationem primæ oblationis cum novâ complacentiâ & novâ delectatione. 3. Deiparæ Virgini tantopere est grata, quantum si ipsa renovaret votum puritatis, 4. Est gloria Angelorum, quia vident adimpleri illas inspirationes, quæ ab illis subministrantur. Est etiam 5. exaltatio sanctis, quia vident suum creatorem habere sequaces per ipsorum vestigia. 6. Est solatium Choro Virginum, quæ revocant Cantum novum,

rum, videntes augeri illud, quod tanto cum affectu exercuerunt, accrescitque gloria illis, quia quoties fit hæc renovatio, festum illarum quasi agitur. (l)

Porro *Renovando Vota*, imò solummodò de iisdem sibi complacendo remissio omnium peccatorum quoad pœnam obtinetur, (m) animaque, ut eidem S. Mariae Magdalene de Pazzis revelatum, acquirit maximum fructum, cum in eâ augeantur gratiæ, promissiones factæ fortificentur, atque nova pax & unio nascatur. Tandem *Renovatio Votorum* tanquam malleus est, quo clavos hosce spirituales (ita tria religiosa vota appellant ascetici scriptores) altiùs in animum immittimus, ac vota quasi reflexis cuspidibus iteratò defigimus, ita ut nec à cruce resilire, nec ab ipsâ liberi possimus in mundum reverti. Unde liquet, verba sunt S. Ivonis Carnotensis nostri, (n) *hujusmodi traditiones, sive renovationes, nihil esse aliud, quàm religionis vincula, humane instabilitati prævisa. Quoniam omnis traditio Religionis, novitate & raritate viget & floret, antiquitate verò & numerositate, nisi districtè ligetur & servetur, frigescit & vilescit.*

Documenta.

Utere & tu, ô Religiose Canonice! hoc, in spiritu nunquam tepescendi præsentissimo, at-

que à Sanctis & Religiosis viris ob frequentem
 usum adeo laudato remedio, testes hujus veri-
 tatis adduco nonnullos, sanctos Franciscos Alli-
 sium, Xaverium, Borgia, Salesium, S. Igna-
 tium, S. Carolum Borromæum, S. Gertrudem,
 alios. B. Hartmannus è Canonico Regulari
 Episcopus Brixinensis in Comitatu Tyrolensî vir
 cœlestium rerum contemplationi oppidò addi-
 ctus, otium à gravibus Episcopatûs sui ac etiam
 Imperii negotiis nactus, frequens secessit ad Col-
 legium Neo-Cellense, non procul ab eâdem Ci-
 vitate Brixinensî distitum, vulgo *Neu- Stiff*
 appellatum, quod ipsius suasu, nec sine cœlesti
 prodigio pro Canonicis Regularibus ad Deipa-
 ræ honorem Reinbertus nobilis ac locuples Dy-
 nasta construxerat, ut inibi animum cœlesti qui-
 ete palceret, spiritumque innovaret.

Ut verò cum fructu hæc renovatio à te pe-
 ragatur, quibusdam conditionibus ea prædita
 esse debet, scilicet ut sit opulenta, eximia, te tuò-
 que instituto digna.

Opulenta quidem & *copiosa*, ac quæ secum
 ferat & affluentiam virtutum, & damnorum
 reparationem. Experimur siquidem in vitâ
 spirituali magnam temporis, magnam bonorum,
 magnam meritorum jacturam nos facere: te-
 stantur id examina conscientiæ, nostra compre-
 candi legendique exercitia, plena tepiditatibus
 & negligentis: admittimus tot defectus in pie-
 tate

rate, in refranatione cupiditatum, in charitate, in usu & consuetudine hominum, in intentionibus, idque Deo spectante, teste conscientia & eo, cui conscientia nostra arcana per generalem confessionem explicamus: quæ haud dubiè à te emendanda, corrigendaque sunt juxta duplicem doctrinam *S. P. N.* Prima est. *Quod modo peccamus, inquit, (o) cito emendate debemus, & non addere peccata peccatis.* Secunda est: *Ascede mentis tua tribunal, & constitue te ante te, & judica te, & si prævum inveneris, corrige te.* (p)

Eximia verò, seu *omnium optima*, & cui nulla præteritarum queat comparari, ita ut dici possit, hic Religiosus, hic Sacerdos, hic frater novus est, est alius ab eo, qui fuit, penitus immutatus è bono in meliorem, ut agnoscì vix queat: non est amplius ille, ita jocos, ita garrulitati deditus, nunc in Eucharistia usu frequentior est, nunc sine morâ mane è lecto se proripit: non ambit nunc officia, tritis vestibus nunc delectatur, amat exerceri vilipendique, ut ametur, nil pensi habet: & peractis negotiis nihil querit studiosius, quàm in cellâ aut coram venerabili demorari. *Eximia renovationis* nomine potest etiam intelligi illa, quæ non tantùm non cedit, verùm etiam, si fieri potest, præcellit omnibus ferventissimis renovationibus Religiosorum Religiosarumque, quin & Cælitum, qui dum viverent, crebras sed semper

per acceptissimas Deo, Angelisque obstupescendas renovationes usurparunt. Expende tecum, qualis fuerit renovatio nostrorum P. Petri Forerii, Alani de Solminihac, P. Caroli Faure, P. Nicolai Guinetti, P. Petri Gentilis Cancellatenfis, prò quales viros, dum hos nomino, & similia, cogita quid egerint, cùm huic vacarent exercitio, quanto æstuarint desiderio excolendæ paupertatis, Castitatis, & obedientiæ, quantam curam gesserint orationis, modestiæ, victoriæ sui, charitatis & observationis Regularum, rerumque minimarum, quæ maximo possent esse ad perfectionem consequendam præsidio: cõrumque vestigia non tantùm sequi, verùm etiam præire contende, ut *renovationem* tuam præstes omnimodo *eximiam*.

Denique *digna te tuoque instituto*: digna filio *S. Augustini*, si *Canonicus Regularis* aut *Augustinianus* es: digna *S. Norborto* aut *S. Dominico*, si vivis inter *Dominicanos* vel *Pramonstratenses*: Verbo, *digna isto instituto*, cui nomen dedisti: renovando te præcipuè in *spiritu Vocationis tuæ & Ordinis*, quandoquidem nulla Religio existat, cui non scopus peculiaris præfixus sit, & aliqua præ cæteris virtus diligatur. *Canonicorum Regularium spiritus situs est in devotione exemplari, charitate obsequiosâ & obedientiâ amoris affectu stipatâ.* (q) Religiosissimæ *Societatis Jesu* hominibus à S. Legislatore suo
 Igna-

Ignatio obedientia perfecta proposita est, ut ad hanc veluti symbolum, quo à cæteris distinguantur, contendant præcipuo studio. (r) Virgines *Visitationis S. Mariae à S. Francisco Saleſio* institutæ, singulariter incumbunt *animi candidæ simplicitati*. Moniales Congregationis *Marianæ* (vulgò *de Notre Dame*) à V. P. *Petro Forerio* nostro erectæ, peculiarem curam habent puellarum tam pauperum quàm divitum instituendarum, eoque sine scholas publicas aperiunt. *Canonica Regulares* nostræ, *Hospitalariae* dictæ, se totas *servitio infirmorum* in nosocomiis impendunt, qualis fuit V. Virgo *Catharina* à S. *Augustino* in *Canadâ* sive *Novâ Franciâ* 8. Maji anno 1668. sanctissimè defuncta, (s) & ita de reliquis. Adeo ut renovatio præcipuè spectare debeat *spiritum propriae cujusque vocationis*. Quapropter innovandæ sunt totius diei actiones omnes, attendendo num cuncta ritè peragantur in oratione, in choro sub psalmodiâ & cantu, in examinibus, in lectione & conversatione, in cibo & quiete capiendis, in pœnitentiarum usu, in frequentatione Sacramentorum, in omnibus denique iis, quæ consentanea sunt vitæ à te initæ, & illi, in quâ degis, societati. Efficient hæc *renovationem te dignam, tuæque vocatione*; & ut in promptu sit, quod tibi ipsi respondeas, si forte te interroges, quo pacto S. Bernardus tolebat sæpe sibi stimulos addere, &

ad

ad fervorem instituto suo proprium revocare ;
Bernarde ad quid venisti ? cur hoc vitæ genus
aggressus es , cur hunc habitum induisti ? Idem
tu , ô Religiose Canonice à te exige , nomen tuum
tibi perspectum est , illud crebrò compella , &
ipse tibi responde , non tam verbis quàm ope-
ribus , & optimis fructibus Renovationis digna ,
talisque , qualem à te Deus exspectat . Quem si-
nem eò faciliùs obtinebis , si continuum bellum
amori proprio , hostium scilicet nostrorum in-
quietissimo , maximeque domestico (Fontem om-
nium vitiorum & malorum ipsum appellat S. P.
N. (t) indixeris , ardentique tuî ipsius ac præ-
 vararum cupiditatum , nec non indomitarum pas-
 sionum tuarum victoriæ desiderio exarseris .

Quod verò *tempus idoneum spiritualis tuæ*
innovationis ac votorum renovationis attinet ,
 sunt quibus placent tres postremi dies anni ex-
 euntis . Præclarissima S. Ignatii Familia annuè
 bis hanc renovationem instituit , semel ad festum
 trium Regum , iterum ad finem Junii die Apo-
 stolorum Principibus sacro . Religiosæ Visita-
 tionis Mariæ , festo *Virginis Presentatæ & Vi-*
sitantis , Cœlestinæ , Salutatæ & Natæ Virginis ,
Ursulinæ festo S. Augustini , nonnullorum die-
rum præmissâ præparatione . Religiosissimi Pa-
tres Congregationis nostræ Gallicanæ bis sin-
gulis annis in manibus Superioris vota reno-
vant , prævia per decem dies spiritali in silentio ,
 medi-

meditationibus & sanctis exercitiis recolectio-
ne. Ad hæc singuli quolibet mense, die affig-
nato, totos se per quasdam meditationes, sibi à
Patre spirituali traditas, ad renovanda animi sui
desideria conferunt, silentium in illo sancto se-
cessu servant. (u) Discalceati Carmelitæ per
annos singulos *festo Crucis exaltata & Epipha-
nia* pio solemnique ritu in Oratorio idem è con-
ceptâ formulâ cum aliquâ parænesi faciunt, quâ
finitâ unusquisque proponit, se virtutem unam
aut plures usque ad proximam renovationem
culturum. (w) Clerici Regulares Theatini
singulis diebus, antequam cubitum concedunt,
vi legum suarum (aa) flexis genibus coram
Deo professionem seu vota sua reiterant, quod
& S. Franciscum Xaverium, S. Mariam Magda-
lenam de Pazzis Carmelitanam & alios fecisse
ex illorum vitis constat. Reverendissimus Ala-
nus de Sôlminihac, & Abbas & Episcopus exi-
stens, eundem modum tenuit, singulis diebus in
oratione vel extra illam vota sua restaurans, qui
& singulis annis exercitia spiritualia semel &
iterum obibat, iis viginti & amplius diebus di-
catis, quin anno 1652. integram quadragesi-
mam in honorem *secessus Filii Dei in desertum*
eisdem impendit. Hic idem Alanus, raro pror-
sus exemplo, *quartum Votum*, majorem Dei glo-
riam in quibus vis majoris momenti negotiis
quærendi, ad instar Seraphicæ Matris S. There-
sæ

fæ anno 1626. emisit, quod, ut quam fidelissi-
 mè exsolveret, atque semper suæ inhæreret me-
 moriæ, continuèque præ oculis haberet, indies
 renovavit, vel in oratione, vel ad aram, sacram
 Lyturgiam faciens. Fuit etiam hoc votum ipsi
 instar animæ, ac primariæ horologii rotæ, cujus
 directione nihil non ad majorem Dei gloriam
 vipore atque generositate incomparabili perage-
 bat. (bb) P. Bartholomæus Didacus de Saura
 Vota sua in horas singulas instaurabat. Quâ
 in re supra fidem hominum excelluit R. P. Jaco-
 bus Cerrutus Italus vir è Societate Jesu Romæ
 die 28. Aprilis anno 1573. cum opinione sancti-
 tatis defunctus, qui quotidie tribus millibus vi-
 cibus vota sua renovavit, semel vero in Octavâ
 Epiphaniæ viginti quatuor millibus vicibus.
 (cc)

Hæc frequenti votorum renovatione mini-
 mè contenti V. Mater Joanna Francisca Chanta-
 lia prima Virginis Visitatæ Religiosa, P. Joan-
 nes Princen è Soc. Jesu, & S. Franciscus Xave-
 rius, Formulam, quâ Religiosis votis Deo se ad-
 strinxerant, collo appensam, secum ferebant,
 ut nunquam initi cum Deo fœderis obliviscen-
 tur. Experiebatur sanè Xaverius frequenti hæc
 votorum renovatione, mentis suæ, sicut aquilæ,
 juventutem innovari. (dd) Unde & cætera in-
 ter, quæ Societatis Jesu Religiosis tanquam res
 magni momenti commendabat, erat, *ut sub me-*

ditâ.

ditatione contra Sathana impetus & insidias, vota renovarent quotidie.

Tuum nunc est, mi Religiosè Canonice, præclara horum virorum & fœminarum exempla studiosè imitari, penitiùs statum animæ ac vocationis tuæ inspiciendo, negligentias ac transgressiones Regulæ, Constitutionum ac Votorum tuorum serio corrigendo, ac promissa tua, Deo facta, exactius eidem reddendo. Defecisti hactenus sæpius à supremo Imperatoris imperio, cui te per vota semel adstrinxisti: Romanos milites imitare, in verba Imperatoris denuo jurare coactos, quoties eos deficere, vel ad defectionem propendere contigit. *Impiger debet esse animus, ex sententiâ S. P. N. (cc) ut voteat & reddat*, idque non semel in anno, sed sæpius, imo quotidie, quid enim opus procrastinatione? Quid Christi Natalia, quid festa Paschalia exspectanda, jam nunc ordire. *Renovantur*, inquit B. Laurentius Justinianus, *Viri perfecti penè singulis horis, quatenus configurentur increata imagini, ad cujus imaginem creatos sese cognoscunt.* Hanc quotidianam Spiritûs Renovationem Gentium Apostolus à nobis videtur exigere scribendo Corinthiis, (ff) *Licet is, qui foris est, noster homo corrumpatur: tamen is, qui intus est, Renovetur de die in Diem.* Rigidus certè votorum exactor, & votifragorum ultor ac vindex est Deus. Et parum est, Chy-

rographum cujusque Professi in Monasteriorum Archivis asservari; ab Angelis idem in cælo scribitur, coram tribunali supremi Judicis aliquando proferendum, aliis in gloriam, aliis in confusionem æternam, quam ne & tu incurras, cave.

*Tempus optimum erit matutinum, dum in Ecclesiâ sanctissimum Sacramentum invisis, aut finitâ meditatione sub colloquio, aut sub sacro, dum illud audis, aut si Sacerdos illud dicis, eo finito gratias hospiti tuo munificentissimo reponis, vel dum à prandio signum datur Angelicæ Salutationis, vel denique cum peracto conscientiæ examine, salutatâque Eucharistiâ cubitum concedis. Præmium iteratæ hujus Renovationis feres, quod animus tuus propositi tenacior, virtute ditior, & merito cœlestis adipiscendî præmii cumulatio evadat. Sed en! *Paradigma renovationis Votorum.**

FORMULA Renovationis Votorum.

EGO N. N. renovans vota mea ad eorundem obligationem in memoriam revocandam, ad gratias de Ægypti per divinam gratiam egressu referendas: ad munus, quod ipso Professionis die obtuli Deo, veluti iterandum, ad protestandum, quod si per vota Deo me non

tra-

tradidiffem, hodie lubens totaliter traderem, ad intentionem, quâ cum ingressus sum Religionem, si sinistra fuit, reformandam, ad resumendum novum ac firmum de non violandis impostertum votis meis propositum; ad rogandum summâ cum animi devotione Deum meum, ut excessibus & defectibus meis contra vota mea commissis parcat, & mei miserrimi peccatoris sic misereatur, ut mihi gratiam efficacem largiri, ad professionem meam incorruptè servandam, propter peccata mea non dedigneretur. Ego, inquam, ob has causas renovans vota mea, in unione sacrosanctæ Oblationis, quâ Filius Dei Christus Jesus, à primo sanctissimæ Incarnationis instanti, ad mortem crucis usque, Patri suo se totum obtulit, totum me trado in victimam Deo meo, & promitto ipsi, ac sanctissimæ Virgini Mariæ, S. P. Augustino, superiorique meo Obedientiam, Castitatem, & Paupertatem secundum Regulam ejusdem Sancti Patris Nostri Augustini.

ORATIO

Pro Observantiâ Votorum.

Dulcissime Domine JESU Christe! corona Sanctorum Omnium, tu mihi hanc mentem inspirasti, ut relicto hoc naufrago & periculoso mundo, tecum velut in desertum pœnitentiam

D d 2

actu-

acturus concesserim, & per paupertatis, obedientiæ & Castitatis semitam, tanquam per viam arctiorem ad æternæ beatitudinis regnum te consequeretur. Tu Domine, qui mihi hoc velle dedisti & incipere, da quoque progressum & exitum salutarem, ut hæc tria vota, quæ absque te reddi tibi non possunt, ita tibi reddam, ut nihil habeam proprium aut quod paupertati, quam sum professus, contrarium sit. Nihil dicam, agam, cupiam, quod aduersetur obedientiæ. Nihil denique expetam vel cogitem, quod possit lædere corporis aut mentis Castitatem. Hæc sunt Domine JESU cœlestia tua dona nobis misericorditer collata. Da ut eadem usque in finem sic observem, ut anima mea in horâ mortis meæ suavem hanc vocem tuam audire mereatur: Veni Sponsa Christi, accipe coronam, quam tibi Dominus præparavit in æternum, Amen.

Oratio alia brevior.

Fiat Omnipotens sempiternæ DEUS, ut quæ tuæ Majestati piè vovimus, fideliter reddere non moremur, ne tibi displiceat in nobis *frusta promissio*, sed *fidelis* placeat votorum observatio, Amen.

Quid

Quid sit exuere veterem hominem;
& induere novum?

Ex P. Edmundo Augerio Soc. Jesu.

Calcaste mundum, semper expertem suæ
Electiois, Præsulis nutum sequi.
Ambire acerba perpeti; nihil suum
Reputare in terris, sensuum domito impetu
Animique brutis motibus, terræ accolam
Cælo morari mente, censorem sui,
Animi latentes sæpe scrutari sinus,
Diligere socios, simplici prudentiâ
Utendo, multa facere, perpauca loqui,
Tribuere honorem cæteris, nihil sibi,
Cupere latere nomen obscurum, omnibus
Uni explicare, contrahere frontem, alteri
Vigilare, jejunare, nunquam conqueri,
Onerare cælum precibus & nomen Dei,
Per utrasque solis ignivomi domûs
Atheum rebellem frangere, hæreticum insequi,
Per flammam & enses ruere pro causâ Dei,
Hoc est Theophilum dicier hominem novum.

(a) In Psal. 131. (b) lib. 10. Conf. cap. 16. (c) lib.
50. hom. 42. c. 11. (d) Ser. 210. de Temp. (e) c. 4.
v. 23. (f) lib. 4. de ani. & orig. c. 22. (g) de 10. chor. c
7. (h) Tract. 30. in Ioan. (i) Psal. 22. ex vers. Symm.
(k) in Psal. 75. (l) in vita c. 118. (m) Pellizarius tom.
1. Tract. 1. c. 4. n. 15. Antonius Carraciolus in synopsi

veterum Relig. fol. mihi III. & II2 ex S. Bernardino Senensi & Dionysio Carthusiano. (n) epist. 41. ad Goffr. Abb. (m) ex vita. (o) ser. 39. de Sanct. (p) de verb. Apost. Ser. 19. cap. 6. (q) in vitâ Alani lib. I. c. 10. (r) Paul. Barri, in Trid. Hagio. die I. diff. 1. (s) Bre- viariam illius vita à me editum fuit Augusta anno 1671. (t) de Civit lib. 1. cap. 22. (u) Constr part. 1. c. 3. & 3. (vv) Corn. Lancil in luc. vit. perf. part. I. f. 185. (aa) part. 2. c. 1. (bb) lib. 1. ap. c. 9. & lib. 2. c. 4. Vita Aland, qui sanctissimè ex hac vitâ de- cessit 31. Decembr. Anno 1659. post mortem piè ipsum invocantibus, beneficus, (cc) Lancicius tom. 2. opusc. 12. fol. mihi 27. P. Ioan. Nadaş. in anno dier. mem. Soc. Iesu 28. April. (dd) Tursel, in vit. l. 1. c. 3. (ee) in Ps. 132. (ff) 2. Cor. 4.

F I N I S

Libri mei, sed non Pietatis Augustinianæ,
quam nullis limitibus claudi, nullo fine termi-
nari, Plusultra tendere animi mei
Votum est!

